

ปัญหาความขัดแย้งและแตกแยกระหว่างพรรคการเมืองใน
รัฐบาลผสมของนายบริหาร ศิลปอาชา

1. ความขัดแย้งและความแตกแยกภายในพรรคชาติไทย (แกนนำรัฐบาล)

ภายหลังการเลือกตั้งในวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2535 ที่ปรากฏว่า พรรคประชาธิปัตย์ ได้รับคะแนนเสียงเข้าสู่สภามากที่สุดและนายชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ จึงได้ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ในขณะที่พลตำรวจเอกประมาธ อติเรกสาร หัวหน้าพรรคชาติไทย ดำรงตำแหน่งเป็นผู้นำพรรคการเมืองฝ่ายค้านในรัฐสภา ซึ่งในช่วงนี้เองได้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในพรรคชาติไทยขึ้น เมื่อนายบริหาร ศิลปอาชา เลขาธิการพรรค ได้ร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ภายในพรรคชาติไทย ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มของนายเสนาะ เทียนทอง หรือกลุ่มเกิดใหม่ อันเป็นกลุ่มย่อยที่แตกสลายมาจากพรรคสามัคคีธรรม นำโดยนายณรงค์ วงศ์วรรณหรือกลุ่มของนายวิฑูรย์ อิศวรเวท โดยได้มีการร่วมมือกันเคลื่อนไหวให้มีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งหัวหน้าพรรคชาติไทยใหม่ จากพลตำรวจเอกประมาธ อติเรกสาร มาเป็น นายบริหาร ศิลปอาชา และก็ได้ประสบผลสำเร็จ นายบริหาร ศิลปอาชา จึงได้เป็นหัวหน้าพรรคชาติไทยนับตั้งแต่นั้นมา และได้เป็นผู้นำฝ่ายค้านในรัฐสภาแทนพลตำรวจเอกประมาธ อติเรกสาร ในขณะเดียวกัน นายเสนาะ เทียนทอง ก็ได้เลื่อนขึ้นเป็นเลขาธิการพรรคชาติไทย

และต่อมาเมื่อนายชวน หลีกภัย ประกาศยุบสภาหนีการลงมติกรณี สปก. 4-01 และประกาศให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2538 และในที่สุดผลการเลือกตั้งครั้งนั้นปรากฏว่า พรรคชาติไทย ภายใต้การดูแลของหัวหน้าพรรคคนใหม่ นายบริหาร ศิลปอาชา ก็สามารถพาสมาชิกของพรรคเข้าสู่สภาผู้แทนราษฎรได้ถึง 92 เสียง มากกว่าพรรคประชาธิปัตย์ที่ได้เพียง 86 ที่นั่ง พรรคชาติไทยได้เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลผสม

และได้ร่วมกับพรรคความหวังใหม่ พรรคพลังธรรม พรรคกิจสังคม พรรคประชากรไทย พรรค
 นาไทย และพรรคมวลชน รวมทั้งสิ้น 233 เสียง จัดตั้งเป็นรัฐบาลผสม โดยนายบริหาร
 ศิลปอาชา หัวหน้าพรรคชาติไทย ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ 21 ของประเทศไทย

ในการจัดตั้งรัฐบาลผสมของนายบริหาร ศิลปอาชา ปัญหาที่พบในช่วงแรกของการตั้ง
 รัฐบาลมิได้เกิดขึ้นจากระหว่างพรรคการเมืองร่วมรัฐบาลขณะนั้น หากแต่กลับเกิดขึ้นกับพรรค
 ชาติไทยที่เป็นแกนนำจัดตั้งมากกว่า ซึ่งปัญหาดังกล่าวนั้น เป็นเรื่องของการแก่งแย่งตำแหน่ง
 รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยหรือมท.1 ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในพรรคชาติไทย อันได้แก่
 กลุ่มของนายเสนาะ เทียนทอง เลขาธิการพรรคชาติไทย, กลุ่มของนายวิวัฒนา อัสวเหม หรือ
 ที่เรียกว่า เจ้าพ่อปากน้ำ, กลุ่มของนายณรงค์ วงศ์วรรณ ในนามกลุ่มเกิดไท

นายบริหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรี จึงต้องพบกับปัญหาอันยุ่งยากในการตั้งรัฐบาล
 ในเบื้องต้นนี้ เนื่องจากไม่สามารถตัดสินใจมอบตำแหน่งมท.1 นี้ให้แก่กลุ่มใดได้ อันนำมาซึ่ง
 ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับพรรคชาติไทยเป็นอันดับแรกสำหรับรัฐบาลชุดนี้ โดยจะกล่าวอธิบาย
 เป็นประเด็น ๆ ได้ดังนี้

1. กลุ่มเกิดไท หรือปีกเกิดไท เป็นกลุ่มย่อยกลุ่มหนึ่งในพรรคชาติไทยที่จัดว่า เป็นกลุ่ม
 ใหญ่ที่สุด เพราะประกอบด้วยสมาชิกจำนวนถึง 36 คนจากจำนวนสมาชิกพรรคชาติไทยที่ได้รับการ
 เลือกตั้งทั้งหมด 92 คน โดยมีนายณรงค์ วงศ์วรรณ เป็นหัวหน้ากลุ่ม ในความจริงแล้ว
 กลุ่มเกิดไทนี้ เป็นกลุ่มที่มีความเป็นมาจากที่เคยเป็นพรรคสามัคคีธรรม และต่อมาพรรคสามัคคี
 ธรรมก็ต้องยุบพรรคไป เมื่อเกิดเหตุการณ์ความวุ่นวายทางการเมืองหรือเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ
 เนื่องจากขาดฐานอำนาจสนับสนุนจากทหาร และกลุ่มนายทุนที่เคยสนับสนุนบางส่วนต่างพากัน
 ถอนตัวออกไป นายณรงค์ วงศ์วรรณ จึงได้นำลูกพรรคส่วนหนึ่ง ออกมาจัดตั้งพรรคใหม่เป็น
 พรรคเกิดไท เตรียมลงแข่งขันเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในวันที่ 13 ก.ย. 2535 แต่แล้วกลับเกิด
 การแตกแยกขึ้นก่อนอีกครั้ง โดยแตกแยกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ กลุ่มหนึ่งแยกตัวออกไปสังกัด

พรรคชาติไทย และอีกกลุ่มไปสังกัดพรรคชาติพัฒนา กลุ่มที่ย้ายมาสังกัดพรรคชาติไทยคือ กลุ่มของนายณรงค์ วงศ์วรรณ ซึ่งต่อมากลุ่มของนายณรงค์ หรือเดิมในนามกลุ่มรวมไทยได้รวมกับสมาชิกกลุ่ม 16 ที่แยกตัวออกมาจากพรรคชาติพัฒนา ดังนั้นกลุ่มเกิดใหม่จึงประกอบด้วย สส. ที่มารวมตัวกันอย่างหลวม ๆ ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มย่อย (เนชั่นสุดสัปดาห์, 10-16 พฤศจิกายน 2538, 13) คือ

1. กลุ่มของอดีตสมาชิกรวมไทย ที่ประกอบด้วยนายเรืองวิทย์ ลิกค์ สส. กัมพูเพชร นายวีระกร คำประกอบ สส. นครสวรรค์ นายปิยะฉัตร วัชรภรณ์ และนายจันทงค์ ภิทธิสาร สส. ศรีสะเกษ นายสมบัติ ศรีสุรินทร์ สส. สุรินทร์ โดยมีนายณรงค์ วงศ์วรรณเป็นประธานกลุ่ม

2. กลุ่ม 16 แกนนำสำคัญ อาทิเช่น นายสุชาติ ตันเจริญ นายเนวิน ชิดชอบ นายไพโรจน์ สุวรรณฉวี นายธานี ยี่สาร นายทรงศักดิ์ ทองศรี นายเกษม รุ่งธนเกียรติ นายวราเทพ รัตนากร นายสนธยา คุณปลื้ม และนายวิทยา คุณปลื้ม

3. พันธมิตรกลุ่ม 16 ได้แก่ นายชัย ชิดชอบ นายประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล นายปณัฏร์ เลี้ยงห้องพันธุ์ นายวัชรินทร์ ฉันทะกุล นายสุธี คะสุวรรณ นายรณฤทธิ์ชัย คานเขต นายพิระพันธ์ พาลุสุข นายพิน วงศ์ปลั่ง นายรัชศักดิ์ ทะไกรราช และนายเมธา เขื่อนวิบูลกุล

หลังจากการยุบสภาของรัฐบาลนายชวน หลีกภัย จนกระทั่งการเลือกตั้งวันที่ 2 ก.ค. 2538 กลุ่มเกิดใหม่ก็ได้เป็นกลุ่มหนึ่งที่ได้สนับสนุนพรรคชาติไทยอย่างเต็มที่ในการเลือกตั้งครั้งนี้ โดยไม่ต้องร้องขอความช่วยเหลือจากพรรคแต่อย่างใดด้วย เพราะมีสมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่ที่มาจากกลุ่มนักธุรกิจต่าง ๆ และกลุ่มเกิดใหม่โดยนายณรงค์ก็สามารถนำลูกพรรคกลุ่มเกิดใหม่เข้าสู่สภาผู้แทนราษฎรได้ถึง 36 เสียง ทำให้กลุ่มเกิดใหม่มีอำนาจในการต่อรองค่อนข้างสูงในการเรียกร้องตำแหน่งทางการเมืองในพรรคชาติไทย และกลุ่มเกิดใหม่ได้มีข้อตกลงร่วมกัน

ไว้ระหว่างกลุ่มเกิดไทในพรรคชาติไทยกับพรรคชาติไทย นำโดยนายบรรหาร ด้วยลักษณะที่กลุ่มที่เป็นชาติไทยจะได้เลือกควาดำตำแหน่งรัฐมนตรีก่อน และเมื่อชาติไทยเลือกหนึ่ง กลุ่มเกิดไทก็จะเลือกต่อหนึ่งตำแหน่งสลับกันมาจนครบโควตาของจำนวนสส. ของแต่ละกลุ่มและการที่นายบรรหารแห่งพรรคชาติไทยขึ้นดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี นั้นหมายความว่า ปีกของชาติไทยได้เลือกไปแล้ว 1 ตำแหน่ง (อาทิตย์, 22-28 กันยายน 2538: 13) ด้วยเหตุนี้กลุ่มเกิดไทจะมีสิทธิ์ในการเลือกตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอย่างแน่นอน ซึ่งก็คือ นายณรงค์ วงศ์วรรณจะเป็นผู้มีสิทธิ์ดำรงตำแหน่งนี้

1.1 ความแตกแยกในเรื่องตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

แต่แล้วปัญหาในการสรรหามุคคลดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก็เกิดขึ้น เมื่อปรากฏว่า นายณรงค์ วงศ์วรรณ ผู้มีสิทธิ์ในตำแหน่งนี้เพราะเป็นผู้นำกลุ่มเกิดไท กลับสอบตกในการเลือกตั้งและยังถูกขู่กล่าวหาจากประเทศสหรัฐอเมริกาที่ส่งสัยว่า พัวพันกับขบวนการค้ายาเสพติดอยู่และถูกถอนวีซ่า และโดยเฉพาะอย่างยิ่งนายนิโคลัส เบร์นิง โฆษกกระทรวงต่างประเทศสหรัฐอเมริกาได้แถลงว่า ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาจะมีปัญหาถ้ามีบุคคลต้องสงสัยเรื่องการค้ายาเสพติดเป็นรัฐมนตรี (สำนักพิมพ์มติชน, บันทึกประวัติศาสตร์การเลือกตั้ง'38, 2538: 29) ซึ่งก็คือ นายณรงค์ วงศ์วรรณ นั้นเอง ด้วยเหตุนี้ นายณรงค์จึงไม่สามารถรับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ และในช่วงนี้เองที่มีสส. กลุ่มหนึ่งที่เป็นกลุ่มย่อยเลิกงานสังกัดปีกเกิดไทอีกทีคือ กลุ่ม 16 นำโดยนายสุชาติ ตันเจริญ ได้อาศัยความสนิทสนมคุ้นเคยกับนายณรงค์เป็นสำคัญ แสดงอำนาจผงาดขึ้นมาทันที โดยการพยายามต่อรองกับนายณรงค์อยู่ตลอดเวลาเพื่อจะขอตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยมีเพื่อนสมาชิกกลุ่ม 16 โดยเฉพาะนายเนวิน ชิดชอบและนายชัย ชิดชอบ บิดาของนายเนวิน ได้ทำหน้าที่ช่วยรวบรวมสส. ในปีกเกิดไทไว้เป็นพวกเดียวกัน เพื่อเสริมสร้างอำนาจของกลุ่มให้มากยิ่งขึ้น

สส.กลุ่ม 16 นั้น มาจากการรวมตัวกันของสมาชิกกลุ่มเกิดใหม่ ที่เคยสังกัดพรรค สหประชาชาติมาก่อน จนเมื่อพรรคสหประชาชาติแตกแยก จึงได้กระจายไปอยู่ในพรรค ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นพรรคชาติไทย พรรคชาติพัฒนา พรรคกิจสังคม ฯลฯ โดยการรวมตัวกันใหม่ จัดตั้งเป็นกลุ่ม 16 นี้ มีนายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ นายสุชาติ ตันเจริญ เป็นหัวหน้ากลุ่ม ขณะที่ยัง สังกัดพรรคชาติพัฒนาอยู่ โดยมีสมาชิกกลุ่มที่เคยเป็น สส.เขตเก่า ที่กระจายอยู่ ใน พรรคต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในอีกฝ่ายก็มารวมตัวกันอีกครั้ง อันประกอบด้วย นายเนวิน ชิดชอบ ว่าที่ร.ต.ไพโรจน์ สุวรรณฉวี นายประวิทย์ อุดมเขต นายวิทยา คุณปลื้ม นายสนธยา คุณปลื้ม นายธานี ยี่สาร นายวราเทพ รัตนากร นายสรอรรถ กลิ่นประทุม ฯลฯ โดย เริ่มแรกที่กลุ่ม 16 ตั้งขึ้นมาั้นเพื่อทำงานเคลื่อนไหวทั้งทางการเมืองและอื่น ๆ งานยุคที่พรรค ชาติไทยเป็นฝ่ายค้านอยู่ บทบาทของกลุ่ม 16 ติดต่อบริการสัมพันธ์กับนักธุรกิจที่เดินขานตะวันออก และนักธุรกิจสื่อสารระดับยักษ์ และมีบทบาทสำคัญเมื่อครั้งอยู่ในพรรคชาติพัฒนาในสมัยรัฐบาล นายชวนอย่างเด่นชัดมากในการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลนายชวน เรื่องสภ.4-01ในสภาฯ จนกระทั่งต้องมีการยุบสภา (หลังกรรมดอนตัว) กลุ่ม 16 จึงได้แยกตัวออกจากพรรคชาติพัฒนา และย้ายไปอยู่พรรคชาติไทยโดยรวมตัวกับ สส.กลุ่มรวมไทยของนายณรงค์ วงศ์วรรณและ เรียก รวมว่า กลุ่มเกิดใหม่เอง และต่อมาเมื่อพรรคชาติไทยได้เป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาล กลุ่ม 16 นี้ก็ได้แสดงบทบาทอีกครั้ง ในการเรียกร้องขอตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เมื่อนายณรงค์ไม่สามารถดำรงตำแหน่งนี้ได้ จนเป็นชนวนมีเหตุอันยุ่งยากที่เกิดขึ้นตามมา กับ พรรคชาติไทยและรวมถึงเสถียรภาพของรัฐบาลด้วย

จากการที่ไม่สามารถตกลงกันได้ในการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวง มหาดไทยในโควตาของปีกเกิดใหม่ และการออกมาต่อรองเพื่อขอรับตำแหน่งนี้ของนายสุชาติ ตันเจริญ หัวหน้ากลุ่ม 16 ในสังกัดปีกเกิดใหม่ ได้ทำให้อีกหลายกลุ่มย่อยในพรรคชาติไทยออกมา แสดงบทบาทเพื่อขอรับตำแหน่งนี้บ้างเช่น กลุ่มของนายวัฒนา อัศวเหม, กลุ่มของนายเสนาะ เทียนทองฯ จึงได้เกิดเป็นปัญหาขึ้นเนื่องจากนายบรรหาร ศิลปอาชา หัวหน้าพรรคชาติไทย

และนายกรัฐมนตรี ไม่สามารถตัดสินใจได้ว่า จะให้ใครดำรงตำแหน่งรมว.มท.อย่างไม่มีข้อ
 จัดแย้ง และแล้วเมื่อไม่สามารถจัดการได้ นายบริหารจึงได้รับตำแหน่งนี้เอง โดยเป็นการ
 ควม 2 ตำแหน่งคือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและนายกรัฐมนตรี และได้มีการตกลง
 ใหม่นายณรงค์ วงศ์วรรณ ผู้นำกลุ่มเกิดาท ที่มคสิทธิ์รับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
 มหาดไทยดังกล่าว เพื่อเป็นการลดข้อขัดแย้งโดยในข้อตกลงใหม่นี้ ได้เปลี่ยนมาเป็นว่า นาย
 บริหารจะต้องมอบตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการให้แก่อำเภอเกิดาทจาก 2 ตำแหน่งตามข้อตกลง
 เดิม มาเป็น 3 ตำแหน่งตามข้อตกลงใหม่ และลดตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการลงเหลือ 4
 ตำแหน่งจากข้อตกลงเดิมที่เป็น 5 ตำแหน่ง(เนชั่นสุดสัปดาห์, 14-20 กรกฎาคม 2538, 8)
 อันเป็นการลดข้อขัดแย้งลงได้บ้างภายในพรรคชาติไทย เพราะนายสุชาติ ตันเจริญยอมรับตาม
 ข้อตกลงใหม่ระหว่างนายณรงค์ วงศ์วรรณ กับนายบริหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรี และ
 หัวหน้าพรรคชาติไทยอย่างง่ายดาย โดยนายบริหารได้มอบตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการ
 กระทรวงมหาดไทยหรือมท.2 ให้แก่นายสุชาติแทน

นายสุชาติ ตันเจริญ เป็นนักการเมืองกลางเฝ้ากลางใหม่และบารมียังน้อยนักกับการจะ
 ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ ทั้งในด้านคุณวุฒิและวัยวุฒิ หรือแม้แต่กับ
 ตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยก็เช่นกัน ซึ่งตรงนี้ก็มิได้สร้างความขุ่นเคืองใจ
 ให้แก่นายเสนาะ เทียนทอง ทอสมควร เนื่องจากนายเสนาะ เทียนทอง ผู้ดำรงตำแหน่ง
 เลขาธิการพรรคชาติไทย และเป็นเจ้าพ่อกลุ่มวังน้ำเย็น ที่เป็นกลุ่มย่อยอีกกลุ่มหนึ่ง ที่อยู่ใน
 พรรคชาติไทย ซึ่งดูไปจะมีความเหมาะสมมากกว่า ทั้งตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการและช่วยว่า
 การกระทรวงมหาดไทย แต่นายเสนาะกลับได้รับเพียงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
 สาธารณสุขเท่านั้น ซึ่งทำให้ นายเสนาะไม่พอใจเป็นอย่างมาก ถึงกับบางคราวมีข่าวออกมา
 ถึงการโจมตี สส.กลุ่ม 16 จากบรรดาสส.พรรคชาติไทยด้วยกัน ทว่าให้นายสุชาติ ตันเจริญ
 กลายเป็นคู่หูกับนายเนวิน ชิดชอบที่ถูกโจมตีด้วยกันเนื่องจากนายเนวินก็ได้รับตำแหน่งรัฐมนตรี
 ช่วยว่าการกระทรวงการคลังความไม่พอใจของนายเสนาะที่มีต่อสส.กลุ่ม 16 โดยเฉพาะนาย

ศุชาติ จนเกือบจะกลายเป็นปัญหาความขัดแย้งรุนแรงของพรรคชาติไทย ด้วยเหตุผลสำคัญในเรื่องของการข้ามรุ่นเป็นได้ เนื่องจากในฐานะของนายเสนาะ เทียนทองแล้ว จัดได้ว่า อยู่ในฐานะของ"รุ่นใหญ่"หรือ"รุ่นพี่" ในขณะที่สส.ในกลุ่ม 16 ควรจะเป็นเพียง"รุ่นน้อง" แต่พยายามจะเทียบรุ่น โดยก้าวขึ้นมาแย่งตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย(อาทิตย์, 22-28 กันยายน 2538, 14)

นอกจากนี้พฤติกรรมของสส.กลุ่ม 16 ว่าจะสร้างความไม่พอใจให้แก่กับ นายเสนาะ เทียนทอง เจ้าพ่อแห่งกลุ่มวังน้ำเย็น เท่านั้น แต่กลับสร้างความกดดันให้กับนายปิยะฉัตร วัชรารักษ์ สส.อีกคนหนึ่งที่ไม่สนิทสนมกับนายณรงค์ วงศ์วรรณ หากแต่นายปิยะฉัตรไม่ยอมรับว่าตนสังกัดทั้งกลุ่มเกิดไทยและกลุ่ม 16 ความกดดันนี้ของนายปิยะฉัตรได้กลายเป็นความขัดแย้งกันเล็ก ๆ ระหว่างนายปิยะฉัตรกับสส.กลุ่ม 16 หากแต่แสดงออกในลักษณะของการตอบโต้กันทางวาจากันอยู่เรื่อย ๆ เท่านั้น

1.2 ความขัดแย้งเรื่องประธานคณะกรรมการปกครอง

ความขัดแย้งระหว่างสส.กลุ่ม 16 กับบรรดาสส.พรรคชาติไทย โดยเฉพาะสส.ในกลุ่มของนายเสนาะ เทียนทองเชื่อว่าจะมีแต่เพียงเรื่องของการตามหลังรัฐมนตรีเท่านั้น ปัญหาในเรื่องของการแก่งแย่งตำแหน่งประธานกรรมการการปกครองยังเป็นอีกกรณีหนึ่ง กล่าวคือ เรื่องการสรรหาบุคคลดำรงตำแหน่งประธานกรรมการการปกครองของสภาผู้แทนราษฎร ที่จะมีการประชุมคัดเลือกกันที่ประชุม โดยตามข้อตกลงระหว่างพรรคชาติไทย กับสส.พรรคชาติไทยในกลุ่มเกิดไทย จะให้กลุ่มเกิดไทยได้ตำแหน่งประธานดังกล่าวนี้ แต่เมื่อมีการประชุมคัดเลือกกัน โดยนายชัย ชิดชอบ สส.บุรีรัมย์ พรรคชาติไทย ในฐานะผู้มีอายุมากที่สุดตามคณะกรรมการทำหน้าที่เป็นประธานการประชุมชั่วคราว ไม่สามารถตกลงกันได้ในประเทศชาติไทย 4 คนอันได้แก่ นายชัย ชิดชอบ, พ.จ.ท.กิตติคุณ นาคะบุตร, นายศิรินทร์ยา บุญปรี และนางวาณี หาญสวัสดิ์ ว่าจะเสนอเข้ารับตำแหน่งประธานกรรมการการปกครอง

สมาชิกของคณะกรรมการชุดนี้ มีทั้งสิ้น 17 คน เป็นคนของพรรคชาติไทย 4 คน, พรรคความหวังใหม่ 4 คน, พรรคประชาธิปไตย 3 คน, พรรคชาติพัฒนา 2 คน, พรรคพลังธรรม พรรคกิจสังคม พรรคมวลชน พรรคประชากรไทย พรรคละ 1 คน (รวมเป็น 4 คน) และตำแหน่งประธานกรรมการการปกครองนั้นได้มีข้อตกลงระหว่างทุกพรรคว่า ต้องเป็นคนของพรรคชาติไทย แต่แล้วการตกลงกันเองภายในพรรคชาติไทยกลับยังหาข้อยุติไม่ได้ เนื่องจากการแก่งแย่งตำแหน่งกันเองภายในพรรคระหว่างกลุ่มเกิดใหม่และพรรคชาติไทย การแก่งแย่งกันจะเป็นระหว่าง นายชัย ชิดชอบ สส.บุรีรัมย์ สังกัดปีกเกิดใหม่ บิดาของนายเนวิน ชิดชอบ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ในขณะนั้น กับ นายศิโรตม์ชัย นุ้ยปรี สส.อุทัยธานี พรรคชาติไทย สังกัดกลุ่มของนายเสนาะ เทียนทอง เลขาธิการพรรคและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในขณะนั้น สภาพความขัดแย้งอันแสดงให้เห็นถึงรอยร้าวที่เกิดภายในพรรคชาติไทย เริ่มด้วยคำกล่าวของนายโสมภพ เพชรสว่าง สส.บุรีรัมย์ พรรคชาติพัฒนา ซึ่งเปรียบเสมือนคู่แข่งคู่แค้นของนายเนวิน ชิดชอบ และเป็นสมาชิกคนหนึ่งในคณะกรรมการการปกครอง ได้เปิดประเด็นถามในที่ประชุมถึงตำแหน่งประธานคณะกรรมการที่เป็นของพรรคชาติไทย และพรรคชาติไทย จะเสนอใครเป็นประธานดังกล่าว คำถามดังกล่าวได้สร้างรอยร้าวให้เกิดขึ้นชัดเจนภายในพรรคชาติไทย

นอกจากนี้ ในการเสนอชื่อบุคคลที่จะได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธาน อันประกอบไปด้วยตัวแทนพรรคชาติไทย 4 คน ดังที่กล่าวมาแล้ว นายวาณี หาญสวัสดิ์ สส.บพูนธานี พรรคชาติไทย ซึ่งสังกัดกลุ่มของนายเสนาะ เทียนทองกลับสรุปว่า ที่ประชุมได้ตกลงว่า จะให้นายศิโรตม์ชัย นุ้ยปรีเป็นประธาน ในขณะที่นายชัย ชิดชอบ 1 ในตัวแทน 4 คน และเป็นประธานในที่ประชุม (ชั่วคราว) ถึงกับไม่พอใจและแย้งถึงข้อตกลงดังกล่าวว่า ไม่รู้เรื่องและไม่เคยร่วมในการตกลงกับคนทั้งสามแต่อย่างไรและเสนอให้มีการลงคะแนนใหม่ แต่สุดท้ายไม่สามารถตกลงกันได้ ฝ่ายนางวาณี หาญสวัสดิ์ ยังยืนยันให้นายศิโรตม์ชัย นุ้ยปรี ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการการปกครองต่อไป ถึงแม้ว่านายกรัฐมนตรีคือ นายบรรหาร

ศิลปอาษา ได้ตกลงยกตำแหน่งนี้ให้แก่ นายชัย จิตชอบตามข้อตกลง แต่ตัวแทนทั้งสามคนที่สังกัดกลุ่มของนายเสนาะ เทียนทองไม่ยินยอม ทำให้ความขัดแย้งในประเด็นดังกล่าวขยายวงกว้างต่อไปและยิ่งเลิกลงไปเรื่อย ๆ

ในที่สุด จึงได้มีการประชุมร่วมกันใหม่อีกครั้ง เพื่อชี้ขาดหาบุคคลดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการการปกครองนี้ และผลสรุปออกมาว่า ประธานคณะกรรมการการปกครองคนใหม่คือ นายศิรินทร์ชัย บุญบริ แต่ทั้งนี้ได้สร้างความไม่พอใจยิ่งขึ้นไปอีก เนื่องจากมีกระแสข่าวว่า การตกลงกันได้ในที่ประชุมมีเบื้องหลังคะแนนชี้ขาดในคณะกรรมการปกครอง 17 เสียง ที่มาจากพรรคมวลชน คะแนนเสียงที่ลงให้แก่นายชัย จิตชอบ ส่วนใหญ่อยู่ในพรรคฝ่ายรัฐบาลมีดังนี้ พรรคชาติไทย 1 เสียง (นายชัย จิตชอบ) พรรคความหวังใหม่ 4 เสียง พรรคประชากรไทย พรรคกิจสังคม และพรรคพลังธรรมอีกพรรคละ 1 เสียง รวมกันได้ 8 เสียง ขณะที่ 9 เสียง ที่ลงให้กับนายศิรินทร์ชัย บุญบริ มาจากพรรคฝ่ายค้าน และฝ่ายรัฐบาลคือ พรรคชาติไทย 3 เสียง (นายศิรินทร์ชัย-นางวาณี-พ.จ.ท.กิตติคุณ) พรรคประชาธิปไตย 3 เสียง พรรคชาติพัฒนา 2 เสียง และเสียงชี้ขาดมาจากพรรคมวลชน เบื้องหลังการลงคะแนนเสียงนี้ได้แก่ นายเสนาะ เทียนทอง หัวหน้ากลุ่ม หรือเจ้าพ่อกลุ่มวังน้ำเย็น กลุ่มย่อยกลุ่มหนึ่งงานพรรคชาติไทย ได้มีการสื่อบริกับหัวหน้าพรรคมวลชนคือ ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุงเพื่ออิทธิพลของพรรคมวลชนที่จะเลือกนายศิรินทร์ชัย บุญบริ (เนชั่นสุดสัปดาห์, 25-31 สิงหาคม 2538, 14-15)

ผลสรุปที่ออกมาเช่นนี้ได้สร้างความบาดหมางใจ ไม่พึงพอใจ ระหว่างสส.ที่สังกัดแต่ละกลุ่มในพรรคชาติไทยเป็นอันมากเช่น นายทรงศักดิ์ ทรงศรี สส.บุรีรัมย์ ปิกเกิดาท ได้กล่าวในที่ประชุมของสภาว่า "รู้สึกผิดหวังที่นายชัยไม่ได้ตำแหน่งตามที่ตกลงกันไว้ว่า เกิดาทจะได้ตำแหน่งประธานดังกล่าวนี้ แต่ปรากฏว่าไม่ได้แม้แต่ตำแหน่งเดียว ผมจะนำเรื่องนี้เข้าที่ประชุมพรรคชาติไทยอีกครั้ง เพราะไม่ได้ปฏิบัติตามสัญญาที่ทำไว้กับกลุ่มเกิดาทเลย" (เนชั่นสุดสัปดาห์, 25-31 สิงหาคม 2538, 15)

ปรากฏการณ์ครั้งนี้สร้างความขัดแย้งระหว่างสส.กลุ่มเกิดใหม่และพรรคชาติไทยที่ขยายเป็นวงกว้างยิ่งขึ้นไปอีก และดูเหมือนจะมีลักษณะเป็นเพียงการล้างแค้นของกลุ่มนายเสนาะมากกว่าสิ่งอื่นใดที่พลาดท่าเสียที่ต่อกลุ่มเกิดใหม่ โดยเฉพาะคนในสังกัดกลุ่ม 16 ที่สามารถทำตามพันธกิจรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรฯ, ปราบได้ และยังก็คขวางโอกาสของนายเสนาะในตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลเบื้องหลังอะไร สถานการณ์ความขัดแย้งของพรรคชาติไทยกลับยิ่งปรากฏชัดเจนยิ่งกว่าเดิม จนอาจนำไปสู่การแตกแยกได้ทุกเมื่อ

1.3 ปัญหาเรื่องการปลดปลัดกระทรวงมหาดไทย

นอกจากความขัดแย้งในเรื่อง ตำแหน่งประธานคณะกรรมการการปกครอง ของสส. พรรคชาติไทย กลุ่มของนายเสนาะ เทียนทอง กับ สส.สังกัดกลุ่มเกิดใหม่ของนายณรงค์ วงศ์วรรณแล้ว ความขัดแย้งในกรณีอื่นก็ยังมีปรากฏให้เห็นอยู่เรื่อย ๆ และที่สำคัญเห็นได้ชัดอีกกรณีหนึ่งก็คือ ความขัดแย้งในเรื่องการปลดย้ายนายอารีย์ วงศ์อารยะ ปลัดมหาดไทย ในขณะนั้น จุดเริ่มต้นเรื่องของความขัดแย้งนี้ เริ่มจากที่นายเกษม รุ่งชนะเกียรติ สส.สุรินทร์ ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือสส.กลุ่ม 16 แห่งพรรคชาติไทย ได้ทำเรื่องขออนุมัติกระทรวงมหาดไทยที่เทศบาลเมืองสุรินทร์ซึ่งงบประมาณของท้องถิ่น จัดซื้อรถยนต์สายตรวจจราจรเพิ่ม เพื่อสนับสนุนงานของสภ.อ.เมืองสุรินทร์ แต่ว่านายอารีย์ไม่อนุมัติ โดยอ้างว่า ขาดระเบียบ จึงสร้างความไม่พอใจเป็นอย่างมาก เหตุการณ์ตรงนี้เป็น การเสริมความขัดแย้งที่มีมาก่อนหน้ามีมากขึ้น นั่นคือ ก่อนหน้านี้ได้มีเหตุการณ์แนวร่วมรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยทุกพรรคต่างออกมาต่อว่าต่อขานถึงการกระทำของนายอารีย์ ที่เสนอชื่อแต่งตั้งโยกย้ายผู้ว่าราชการจังหวัดโดยไม่ผ่านการพิจารณาของรัฐมนตรีช่วยทั้งหมดก่อน ทำให้มีการออกมาเคลื่อนไหวพยายามจะปลดปลัดอารีย์

บทบาทของสส.กลุ่ม 16 ดังที่กล่าวมาได้สร้างความไม่พอใจให้กับสส.จากกลุ่มเกิดตนเองและสมาชิกกลุ่มชาติไทยโดยรวมเป็นอันมาก แต่หากกล่าวถึงเหตุการณ์ที่เริ่มนำไปสู่การจัดแบ่งระหว่างสองกลุ่ม น่าจะเริ่มจากกรณี นายเจริญ จรรย์โกมล สส.ชัยภูมิ ได้ออกมาที่สัมมนาเพื่อสื่อมวลชนว่า ที่ประชุมพรรคชาติไทยได้มีการพูดคุยถึงการปรับคณะรัฐมนตรี โดยงานจำนวนผู้ที่จะถูกปรับนั้น จะมีกลุ่ม 16 เป็นหลัก เพราะการอยู่ในตำแหน่งฝ่ายบริหารเพียงเดือนเศษ ๆ เท่านั้น กลับสร้างภาพพจน์ให้รัฐบาลตกต่ำได้มากมาย นายอร่าม โลหวีระ ออกมาเสริมต่อทันทีว่า "เหตุที่เสนอให้ปรับ เพราะระยะเวลา 2 เดือน รัฐบาลใช้เวลาในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ แต่รัฐบาลกลับใช้เวลาในการแก้ปัญหาภายในพรรคเท่านั้น" (เนชั่นสุดสัปดาห์, 19 กันยายน-5 ตุลาคม 2538, 12) นายอร่ามเป็นคนสนิทของนายเสนาะ เทียนทอง เลขาธิการพรรคชาติไทยแสดงบทบาทถึงการไม่พอใจสส.กลุ่ม 16 อย่างชัดเจน ในขณะที่ปรึกษากับนายวิทยา เทียนทอง น้องชายของนายเสนาะ เทียนทอง ได้กล่าวชัดมากเช่นกันว่า "สมาชิกชาติไทยเราให้เกียรติกลุ่มเกิดไทยอย่างมาก แต่หากยังไม่ปรับปรุงตัว พูดอย่างถูกผู้ชาย คงไม่สามารถอยู่ร่วมกันได้ เราจะปล่อยให้พรรคมีภาพลักษณ์ตกต่ำลงเรื่อย ๆ ไม่ไหว ในสายตาประชาชน..." (เนชั่นสุดสัปดาห์, 29 กันยายน-5 ตุลาคม 2538, 12)

แม้แต่นายสุรพันธ์ อินวัตร สส.เชียงใหม่ "กลุ่มชาติไทย" ผู้มีศักดิ์เป็นอาของท.ต.ท. ดร.ทักษิณ อินวัตร หัวหน้าพรรคหลังธรรม ก็ออกมาบรามด้วยความไม่พอใจที่กลุ่มเกิดไทยแสดงอำนาจต่อรองตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ไม่เพียงเท่านั้น นายนิยะดิฐ วัชรามารณ์ก็ไม่เห็นด้วยกับบทบาทของสส.กลุ่มเกิดไทยและกลุ่ม 16 ถึงกับกล้าประกาศไม่ขึ้นต่อกลุ่มเกิดไทย แต่เคารพนับถือนายณรงค์ วงศ์วรรณ คนเดียวเท่านั้น พร้อมกับประณามการกระทำของสส.กลุ่ม 16 นายวีระกร ศัพท์ระกอบ ในฐานะโฆษกกลุ่มเกิดไทยก็ไม่พอใจบทบาทของสส.กลุ่ม 16 ด้วยเช่นกัน

2. กลุ่มวังน้ำเย็น หัวหน้ากลุ่มคือ นายเสนาะ เทียนทอง เลขาธิการพรรคชาติไทย กลุ่มวังน้ำเย็น เป็นกลุ่มที่รองลงมาจากกลุ่มเทอดไทในพรรคชาติไทย ที่มีสมาชิกค่อนข้างมาก ส่วนใหญ่ของสมาชิกเป็นนายทุนท้องถิ่น กลุ่มวังน้ำเย็นหรือกลุ่มของนายเสนาะเดิมคือ กลุ่มราชครูที่มีเลขาธิการเอกประมาธ อติเรกสารเป็นแกนนำมาก่อน แต่ต่อมาบทบาทกลับมามากอยู่กับนายเสนาะแทน แกนนำหลัก ๆ ในกลุ่มของนายเสนาะ นอกจากจะเป็นนายทุนท้องถิ่นแล้ว ส่วนใหญ่ยังเป็นสส.มุขชาติที่เด่นชัดอีกคือ สส.จากจังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดสระแก้ว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จ.ปทุมธานี

ในสาย จ.สระแก้ว ประกอบด้วย นายเสนาะ เทียนทอง นายสุนทร ธีรฉัตรและ นายวิทยา เทียนทอง ในขณะที่สายจ.ปราจีนบุรีคือ นายสุนทร วิลาวัลย์และนายบุญส่ง สมใจ และในสายจ.ประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วยนายอุดมศักดิ์ ทั้งทอง นายสาภา ประจวบเหมาะ นายวิเศษ ใจใหญ่ รวมถึงสายจากจ.ปทุมธานีของตระกูลหาญสวัสดิ์คือ นายชูชาติ หาญสวัสดิ์ และนางวาณี หาญสวัสดิ์ (เนชั่นสุดลับดาที่, 14-20 กรกฎาคม 2538, 9)

ปัญหาความตึงเครียดระหว่างนายบรรหารกับนายเสนาะ เทียนทอง หัวหน้ากลุ่มวังน้ำเย็นมีสาเหตุจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอีกเช่นกัน กรณีที่นายเสนาะ เทียนทอง บุคคลสำคัญคนหนึ่งที่อยู่ในพรรคชาติไทยคือ ดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรคก็มีความปรารถนาในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยด้วยเช่นกันและนายเสนาะมีความใกล้ชิดกับนายบรรหารมาก จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้นั่งตำแหน่งนี้แน่นอนในรัฐบาลชุดนี้ แต่แล้วด้วยความไม่ตั้งใจของนายบรรหารที่มีกับคนใกล้ชิดของเขา ทำให้นายเสนาะพลาดตำแหน่งนี้ และเป็นจุดกำเนิดความขัดแย้งลึก ๆ ในใจระหว่างนายเสนาะกับนายบรรหาร รอเพียงเวลาแห่งการแตกแยกว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใด

นายบรรหาร ศิลปอาชา เริ่มชีวิตการเมืองในพรรคชาติไทยจากการเป็นรองเลขาธิการพรรค และเข้าดำรงตำแหน่งเป็นเลขาธิการพรรคในการเลือกตั้งเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2519 จากปี 2519 เรื่อยมาจนมีการก่อตั้งพรรคชาติไทยใหม่ภายหลังมีการประกาศและบังคับใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2521 และเพื่อเตรียมการสำหรับการเลือกตั้งเดือนเมษายน พ.ศ. 2522 พรรคชาติไทยมี พล.ต. ประมาธ อติเรกสาร (ยศขณะนั้น) เป็นหัวหน้าพรรค โดยมีนายบรรหาร เป็นเลขาธิการพรรค จนกระทั่งยุคพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นหัวหน้าพรรค และแม้เมื่อผ่านพ้นยุคของการปิดอำนาจของรสช. พร้อมกับการเข้าดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคของ พลอากาศเอกสมบุญ ระหงษ์ จนถึงการหวนคืนมาดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคอีกครั้งของ พลตำรวจเอกประมาธ อติเรกสาร ในการเลือกตั้งเดือนกันยายน พ.ศ. 2535 นายบรรหาร ศิลปอาชา ก็ยังคงเป็นเลขาธิการพรรค ขณะที่นายเสนาะ เทียนทอง แล่นจากตำแหน่งรองเลขาธิการพรรค และมาเป็นรองหัวหน้าพรรคอย่างยาวนาน จนกระทั่งในที่สุด นายเสนาะ เทียนทอง ได้เริ่มเคลื่อนไหวเอา พล.ต.อ. ประมาธ อติเรกสาร ออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคไปเป็นประธานที่ปรึกษาพรรค แล้วผลักดันนายบรรหาร ศิลปอาชา เข้าไปดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคชาติไทยแทน และนายเสนาะ เทียนทอง จึงได้เข้าดำรงตำแหน่งเป็นเลขาธิการพรรคแทนที่นายบรรหาร (มติชนสุดสัปดาห์, 14 พฤษภาคม 2540, 9)

นายเสนาะ เทียนทอง กับนายบรรหาร ศิลปอาชา จึงมีความสัมพันธ์กันอย่างมาก โดยนายเสนาะก็นิยาม ตัวเขาคือหุ้นส่วนชีวิตทางการเมืองของนายบรรหารเลยทีเดียว เพราะเขามีส่วนอย่างมาก ที่ทำให้นายบรรหารได้เป็นหัวหน้าพรรคชาติไทยและนายกรัฐมนตรีในเวลาต่อมา แต่สุดท้ายนายบรรหารกลับสร้างความผิดหวังอย่างรุนแรงให้กับนายเสนาะ โดยประเมินว่าการยกเอาฐานะหุ้นส่วนชีวิตทางการเมืองขึ้นมากล่าวของนายเสนาะดูเหมือนจะมีเป้าหมายแฝงเร้น คือ เพื่อจะปูทางไปสู่การเรียกร้องตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และนายบรรหารได้ให้นายเสนาะไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขแทน ทั้งที่ผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรคของทุกพรรคที่เป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาล จะต้องได้รับตำแหน่ง

ทางการเมืองที่เหมาะสมเสมอและในวันที่มีการระดมแกนนำจากพรรคต่าง ๆ ร่วมลงปฏิญาณว่าจะจัดตั้งรัฐบาลร่วมกัน นายบรรหารก็ได้กล่าวต่อสาธารณชนว่า นายเสนาะคือ ผู้จัดการรัฐบาลคนใหม่ของรัฐบาลบรรหาร จึงทักท้วงก่อนข้างแน่ชัดว่า ตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย น่าจะเป็นของนายเสนาะเป็นแน่แท้ แต่นายบรรหารกลับจัดนายเสนาะไปดำรงตำแหน่งรมต.ว่าการกระทรวงสาธารณสุขแทน และในตอนแรกอ้างว่า ตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยนั้น เป็นโควตาของกลุ่มเกิดาท แต่เนื่องจากกลุ่มเกิดาทไม่มีบุคคลที่อาวุโสเพียงพอ ตำแหน่งนี้จึงมอบให้นายบรรหารดูแลไปก่อน จนกว่าจะถึงเวลาอันเหมาะสม ซึ่งจะมีการจัดสรรบุคคลอื่นที่มีความเหมาะสมเข้าไปดำรงตำแหน่งแทน แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อเวลาผ่านไป นายเสนาะก็คงยังดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขอยู่

เหตุผลสำคัญที่นายบรรหารไม่ตัดสินใจยกตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่ตนเองนั่งควบอยู่นั้นเมื่ออยู่ 2-3 ประการ และเหตุผลข้อประการหนึ่งคือ เนื่องจากนายบรรหารหัวนเกรงว่า หากนายเสนาะมารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอันเป็นตำแหน่งที่มีอำนาจสั่งฟ้าให้คุกคามโทษกับคนได้ทั้งประเทศ อาจจะยิ่งทักท้วงสถานการณ์ของรัฐบาลผสม 7 พรรคยิ่งระส่ำระสายหนักเข้าไปอีกได้คราแรก นายบรรหารจะยกตำแหน่งดังกล่าวนี้ให้แก่พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ซึ่งสร้างความไม่พอใจให้แก่ นายเสนาะยิ่งขึ้น เนื่องจากว่า เป็นที่แน่นอนทีเดียว สำหรับข้อเสนอที่จะยกตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้พรรคอื่นย่อมเท่ากับว่าเป็นการปรามาสต่อนายเสนาะโดยตรงว่า ไม่ได้ได้รับความไว้วางใจจากพรรคของตน ทักท้วงนายเสนาะเกิดความไม่พอใจยิ่งขึ้น ถึงกับประกาศว่า หากนายบรรหารไม่จัดการเรื่องตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้ตามสัญญาอาจเกิดการแตกหักก็ได้

คำประกาศของนายเสนาะ ได้รับการจากรับสนับสนุนจากเพื่อนสส. ในพรรคเดียวกันหลายคนอาทิเช่น นายเรืองวิทย์ ลิกค์ ซึ่งเป็นผู้นำกลุ่มสส. กัมพงเพชรมีความแนบแน่นต่อนาย

ณรงค์ วงศ์วรรณ แห่งกลุ่มเกิดไท โดยนายเรืองวิทย์เองไม่ยอมรับบทบาทของสส.กลุ่ม 16 ที่เป็นปีกหนึ่งของกลุ่มเกิดไทอยู่แล้ว เมื่อเกิดปัญหาการจัดแย้งระหว่างนายบรรหารและนายเสนาะจีน นายเรืองวิทย์ ก็รีบออกมาแสดงการทำให้กำลังใจแก่นายเสนาะ โดยมีสส.อีกหลายคนร่วมสนับสนุนด้วย ด้วยเหตุผลเพียงเพื่อหวังตำแหน่งรัฐมนตรีหวังท้ายด้วยเช่นกัน

3. กลุ่มปากน้ำ นำโดยนายวัฒนา อัสวเหม เป็นหัวหน้ากลุ่ม นับตั้งแต่ นายวัฒนา สส. กลุ่มปากน้ำ เข้าสังกัดพรรคชาติไทย เขาสามารถนำลูกทีมสส. เข้าสู่สภาได้แทบทุกครั้ง โดยเฉพาะในเขตของจ.สมุทรปราการ รวมทั้งการเลือกตั้งในวันที่ 2 ก.ค. 2538 นี้ เช่นกัน นายวัฒนาสามารถนำสมาชิกกลุ่มเข้าสู่สภาฯ แบบยกทีมในจ.สมุทรปราการ ได้แก่ นายวัฒนา อัสวเหม นายสมพร อัสวเหม นายมัน พิศโนทัยและนายประดิษฐ์ บึงยี่น แต่ นายวัฒนา กลับถูกข้อกล่าวหาในลักษณะเดียวกันกับนายณรงค์ วงศ์วรรณ ในเรื่องที่ดินแดนทูตสหรัฐอเมริกาในทวีปอเมริกา และถูกโจมตีจากสถานทูตสหรัฐอเมริกาอีกด้วย ในเรื่องการเข้าร่วมคณะรัฐมนตรีในรัฐบาลของนายบรรหารด้วย อาจมาจากการต่อรองเรียกร้องตำแหน่งของนายวัฒนาและกลุ่มปากน้ำจึงลดลงไป ทั้ง ๆ ที่นายวัฒนา อัสวเหม ก็เป็นอีกบุคคลหนึ่งที่ควรจะมีสิทธิ์ได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ด้วยเหตุนี้ ปัญหาจากการเรียกร้องตำแหน่งรัฐมนตรีที่เกิดกับกลุ่มปากน้ำของนายวัฒนา อาจจะยังไม่ชัดเจน หรือไม่มีปฏิกิริยาใด ๆ แสดงออกมาเหมือนกลุ่มอื่น ๆ จะมีแต่เพียงเสียงเดือนออกมาจากนายวัฒนา ถึงปัญหาระหว่างกลุ่มต่าง ๆ เช่นกล่าวว่า "ถ้าคนอย่างผมจะรวม รัฐบาลก็พัง" (มติชนสุดสัปดาห์, 13 กุมภาพันธ์ 2538, 11) แสดงถึงว่า นายวัฒนา กำลังแสดงปฏิกิริยา ด้วยคำพูดตักเตือนเหล่าบรรดากลุ่มต่าง ๆ แห่งพรรคชาติไทย ที่แก่งแย่งตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกันอยู่ว่า ไม่ควรจะมีรวมรัฐบาล เพราะเดี๋ยวกลุ่มปากน้ำจะรวมบ้าง

อย่างไรก็ตาม ในเวลาต่อมา นายวัฒนา กลับเริ่มจะทบทวนมิตรกับนายเสนาะแล้ว ถึงกับว่าคำมั่นสัญญาต่อกันว่า จะไม่แก่งแย่งกันในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยนี้ เพื่อป้องกันมาให้ผู้อื่นหรือกลุ่มอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเกิดไทได้สิทธิ์สืบทอดตำแหน่งนี้ได้

านความเป็นจริงแล้วสภาพของพรรคชาติไทยที่เป็นอยู่ ไม่เพียงแต่จะมีกลุ่มต่าง ๆ หรือ
 มุ้งต่าง ๆ เพียงแต่กลุ่มนายเสนาะ เทียนทอง คือ "กลุ่มวังน้ำเย็น", กลุ่มของนายณรงค์
 วงศ์วรรณ คือ "กลุ่มเกิดาท" เท่านั้น หากแต่ว่าพรรคชาติไทยยังเต็มไปด้วยกลุ่มต่าง ๆ ที่
 เป็นกลุ่มเล็กกลุ่มน้อยอีกมาก ซึ่งก็ได้แก่ กลุ่มสุพรรณ กลุ่มกำแพงเพชร กลุ่มแสนสุข กลุ่ม
 ราชครู กลุ่มปากน้ำ ฯลฯ ซึ่งจากสภาพเช่นนี้ทำให้แทบจะกล่าวได้ว่า พรรคชาติไทยมีสภาพ
 เป็นพรรคคอกแตก ปัญหาความขัดแย้งจึงมีเกิดขึ้นอยู่เสมอ จนเกือบเป็นความแตกแยกแล้ว แต่
 ที่สามารถร่วมงานทางการเมืองกันได้อยู่ ก็เพราะยังสามารถประสานประโยชน์ทางการเมือง
 กันลงตัวนั่นเอง ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นพรรคชาติไทยในการเป็นแกนนำรัฐบาลชุดนาย
 บรรหารที่สำคัญคือ เรื่องของการแก่งแย่งตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งกลุ่ม
 ต่าง ๆ หรือมุ้งต่าง ๆ ต่างก็อ้างถึงความเหมาะสมของตนเองในการจะขึ้นดำรงตำแหน่ง จึง
 ไม่สามารถหาข้อสรุปลงตัวได้ว่า ใครควรจะเหมาะสมกับตำแหน่งนี้ จนในที่สदनายบรรหาร
 ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรีจึงได้ตัดสินใจดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยนี้เอง
 โดยเป็นการนั่งควบ 2 ตำแหน่ง รวมตำแหน่งนายกรัฐมนตรีด้วย แต่อย่างไรก็ตามเชื่อว่า
 ปัญหาจะหมดไปกลับจะยิ่งสร้างความไม่พอใจที่มีมากขึ้นให้แก่บรรดา ส.ส. แห่งพรรคชาติไทยแต่
 ละกลุ่ม โดยเฉพาะ ส.ส. กลุ่มเกิดาทที่อ้างถึงการผิดสัญญาข้อตกลงของนายบรรหาร ศิลปอาชา
 ที่มีกับกลุ่มเกิดาท หรือกลุ่มนายเสนาะ เทียนทอง แห่งมุ้งวังน้ำเย็น ที่อ้างถึงบุญคุณที่มีต่อกันกับ
 นายบรรหาร จนกระทั่งมีการปรับคณะรัฐมนตรีในครั้งที่ 3 ปัญหาความริ้วรานในพรรคชาติ
 ไทยที่มีมานานได้ถึงจุดเกิดเป็นความแตกแยกอย่างชัดเจนขึ้น เพราะกลุ่มย่อยต่าง ๆ ไม่พอใจ
 ที่นายบรรหารตัดสินใจปัญหาทางการเมืองด้วยตนเองมาโดยตลอด โดยไม่ผ่านการขอความ
 เห็นควรหรือให้ความสำคัญกับแกนนำกลุ่มต่าง ๆ ในพรรค และซ้ำยังไปให้ความสำคัญแก่บุคคล
 ภายนอกพรรคมากกว่าด้วยนั่นคือ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคพลังธรรม

เมื่อสรุปถึงสภาพความขัดแย้งภายในพรรคชาติไทยระหว่างกลุ่มย่อยต่าง ๆ แล้วจะเริ่มจากกลุ่ม 16 สังกัดกลุ่มเกิดใหม่ที่มุ่งหมายบริหาร ศิลปอาชา มีท่าทีรุกไล่ เพื่อให้ สส. กลุ่ม 16 ต้องออกจากการเป็นคณะรัฐมนตรีและการต่อรอง ตลอดจนข้อเสนอต่าง ๆ ของคนในกลุ่มก็ไม่ได้รับการสนองตอบจากนายบรรหาร ต่อมาเมื่อมีการปรับคณะรัฐมนตรี ตำแหน่งรัฐมนตรีได้ถูกปล่อยว่างไว้ถึง 2 ตำแหน่ง ในขณะที่โควตารัฐมนตรีของกลุ่มเกิดใหม่ครบ รวมทั้ง สส. กลุ่มเกิดใหม่เห็นว่า ฝ่ายตามีสส. มากถึง 27 เสียง ทั้งนี้ยังไม่นับรวมแนวร่วมจากกลุ่มที่เป็นพันธมิตรในพรรคชาติไทย แต่กลุ่มเกิดใหม่ได้ตั้งรัฐมนตรีเพียง 3 คน และไม่ได้ตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ

นอกจาก สส. กลุ่ม 16 แห่งกลุ่มเกิดใหม่แล้ว การกระทำของนายบรรหาร ศิลปอาชา หัวหน้าพรรคชาติไทยยังได้สร้างความไม่พอใจให้กับนายเสนาะ เทียนทอง "กลุ่มวังน้ำเย็น" ด้วย เนื่องจากนายเสนาะ เป็นเลขาธิการพรรคชาติไทย และยังคงดำรงสถานะเป็นผู้จัดการรัฐบาล และเมื่อพรรคชาติไทย ได้เป็นพรรคแกนหลักในรัฐบาล นายเสนาะย่อมมีสิทธิในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมากกว่าใคร แต่นายเสนาะกลับได้รับแค่ตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ผนวกกับการตัดสินใจปรับเปลี่ยนแก้ไขกฎหมายในรัฐบาลแต่ละครั้ง นายเสนาะแทบจะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือรับทราบด้วยเลย ทว่าที่เกิดเป็นความขัดแย้งลึก ๆ ระหว่างนายเสนาะกับนายบรรหาร เพียงรอวันถึงการแตกแยกนั่นเอง ทว่าให้มีผลกระทบเนื่องเสถียรภาพของรัฐบาลบรรหาร

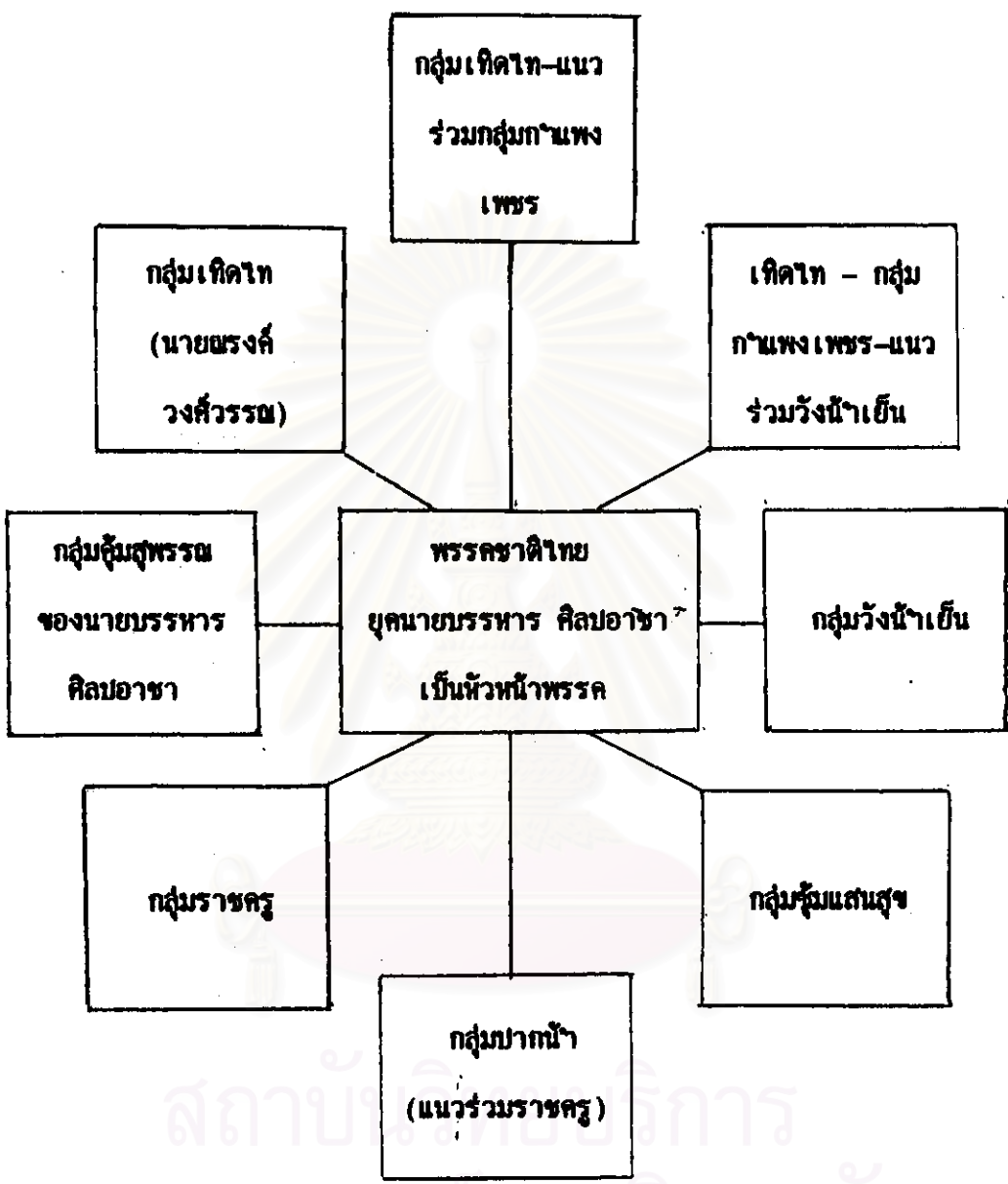
จากสภาพความขัดแย้งที่กล่าวถึงเพียงแค่นี้ 2 กลุ่มย่อยในพรรคชาติไทยทาบับบรรยากาศในพรรคชาติไทยเริ่มระส่ำระสายได้แล้ว กลุ่มเกิดใหม่บางส่วนที่เคยเผชิญหน้ากับนายเสนาะ เทียนทอง ในกรณีตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กลับเริ่มแปรตัวเข้าหานายเสนาะบ้างแล้ว แม้แต่นายณรงค์ วงศ์วรรณก็ประกาศชัดเจนว่า จะเข้าร่วมกับพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ หัวหน้าพรรคความหวังใหม่ แสดงให้เห็นว่า พรรคชาติไทยต้องประสบกับปัญหา

วิกฤตภายในพรรค เพียงแค่เรื่องของการแก่งแย่งตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่นำมาซึ่งผลประโยชน์มากมายแฝงอยู่ มิใช่ความขัดแย้งในเรื่องของนโยบาย คุณธรรมหรือ แนวความคิดแต่อย่างใด

สำหรับปัญหาความขัดแย้งภายในพรรคการเมืองพรรคอื่นที่เป็นพรรคร่วมรัฐบาล จะพบ เห็นได้ในพรรคความหวังใหม่ เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในช่วงการจัดตั้งรัฐบาลในการจัดสรร ตำแหน่งรัฐมนตรี ซึ่งเกิดขึ้นกับกลุ่มสส.ภาคอีสานของพรรคที่ไม่พอใจผลเอกขวลิต ในการจัด สรรตำแหน่งอย่างไม่ยุติธรรม แต่ปัญหาความขัดแย้งตรงนี้สามารถแก้ไขได้โดยไม่มีผล กระทบต่อการจัดตั้งรัฐบาลดังเช่นพรรคชาติไทย.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 8 แสดงกลุ่มย่อยภายในพรรคราชาธิไทย

ตารางที่ 6 แสดงรายชื่อสมาชิกสังกัดกลุ่มย่อยต่าง ๆ ภายในพรรคชาติไทย

๑กลุ่มเกิดไท (พรรค วงศ์วรรณ)

1. นายสุชาติ ตันเจริญ	12. นายธานี ปีสาร
2. ว่าที่ ร.ต. ไพโรจน์ สุวรรณฉวี	13. นายวีระกร คำประกอบ
3. นายเนวิน ชิดชอบ	14. นายรณฤทธิ์ชัย คานเขต
4. นายชัย ชิดชอบ	15. นายพีรพันธุ์ พาลุสุข
5. นายประวัตร เลี้ยงผ่องพันธุ์	16. นายสมบัติ ศรีสุรินทร์
6. นายประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล	17. นายจาตุรงค์ เฟิงนวรรตน์
7. นายทรงศักดิ์ ทองศรี	18. นายวาสิศ พัทฒมบุตร
8. นายวัชรินทร์ ฉันทะกุล	19. นายเสริมศักดิ์ การุญ
9. พ.ต.อ. สุธี คณะสุวรรณ	20. นายศักดิ์ดา คงเพชร
10. นายเกษม รุ่งชนะเกียรติ	21. นายสฤษดิ์ อึ้งอภิรักษ์
11. นาย योगยศ อรุณเวสสะ เสริมฐ	22. พ.ต.อ. กวิน วงศ์ปลั่ง

๑(เกิดไท-กลุ่มกานทองเพชร-แนวร่วมวังน้ำเย็น) ๑(เกิดไท-แนวร่วมกลุ่มกานทองเพชร)

1. นายเรืองวิทย์ ลีกล้า	23. นายบุญชู ตรีทอง
2. นายวราเทพ รัตนากร	24. นายเมธา เขื่อนวิมลกุล
3. นายสนั่น สบายเมือง	25. นายสมบูรณ์ วันไชยชนวงศ์
4. นายจันทงค์ โพธิ์สาร	26. นายประเทือง ปานลักษณ์
5. นายปิยะฉัตร วัชรารักษ์	
6. นายคณินฤทธิ์ วัชรารักษ์	
7. นายจักรวาลย์ ชมภูแดง	
8. น.ส. คณิง ไทยประสิทธิ์	

กลุ่ม "ผู้สมัคร" ของนายบริหาร

1. นายบริหาร ศิลปอาชา
2. นายชุมพล ศิลปอาชา
3. น.ส. กัญญา ศิลปอาชา
4. นายบุญเชื้อ ประเสริฐสุวรรณ
5. นายประภัทร โทษสุน
6. นายจองชัย เทียงธรรม
7. นายนิยม วรรณฤฎา
8. นายสมศักดิ์ ปริศนานันทกุล
9. ร.ต.ท. เขาวริน ถักศักดิ์ศิริ
10. นายเดช บุญ-หลง
11. นายบุญธง สงฆ์ประชา
12. นายเรวัตติ์ สิริบุญกุล
13. นพ. เดชา สุขารมณ์
14. นายเยี่ยม ทองใจสด
15. นายสฤต ศรีพรหม
16. นางพวงเล็ก บุญเชียง
17. นายดุสิต รั้งศิริ
18. นายสมภรณ์ แก้วพิจิตร
19. นายอนุรักษ์ จูริมาศ
20. นายสุรพันธ์ ชินวัตร
21. นายประทวน รมยานนท์
22. นายวัลลภ สุปรียศิลป์

กลุ่มวังน้ำเย็น

1. นายเสนาะ เทียนทอง
2. นายวิทยา เทียนทอง
3. นายบุรินทร์ ธีรบุญธนะ
4. นายสุนทร วัลลาวัลย์
5. นายบุญส่ง สมใจ
6. นายอุดมศักดิ์ ทั้งทอง
7. นายสาเกา ประจวบเหมาะ
8. นายอร่าม ไล่ที่วิระ
9. นายวิเศษ ใจใหญ่
10. นายชูชีพ หาญสวัสดิ์
11. นายชูชาติ หาญสวัสดิ์
12. นางวาณี หาญสวัสดิ์
13. นายสรอรรถ กลิ่นประทุม
14. นายศิลป์ชัย ปุ้ยปรี
15. นายประยุทธ์ ศิริพานิชย์
16. นายเจริญ จรรย์โกมล
17. นายวิรัตน์ ตยางคนนท์
18. นายไพโรจน์ เกรือรัตน์
19. พ.อ.ท. กิตติคุณ นาคะบุตร
20. นายศุภสิทธิ์ เตชะदानนท์
21. นายเงิน ไชยสีวามงคล
22. นายชัยศักดิ์ ทะไกรราช

๓กลุ่มราชครู

1. พล.ต.อ.ประมาธ อติเรกสาร
2. นายปองพล อติเรกสาร

๓กลุ่มปากน้ำ (แนวร่วมราชครู)

1. นายวัฒนา อัสวเหม
2. นายสมพร อัสวเหม
3. นายมัน พัทธนทัต
4. นายประดิษฐ์ ยั่งยืน

๓กลุ่ม"คุ้มแสนสุข"

1. นายสนชยา คุณปลื้ม
2. นายวิทยา คุณปลื้ม
3. นายศัลย์ศึกย์ งามพิเชษฐ์
4. นายสง่า ธนสงวนวงศ์
5. นายสุรสิทธิ์ นิติวรรักษ์
6. นายสมชาย สหชัยรุ่งเรือง

หมายเหตุ : (สส.พรรคชาติไทย 91 เสียง) ช่วงหลังหลายคนในกลุ่มเกิดแตก 1 หลายเป็น
แนวร่วม "คุ้มสุพรรณ" และ "วังน้ำเย็น"

ที่มา : นิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ ฉบับวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ.2539

2. ความขัดแย้งระหว่างพรรคการเมืองร่วมรัฐบาลผสมของนายบรรหาร ศิลปอาชา

รัฐบาลผสมของนายบรรหาร ศิลปอาชา ประกอบด้วยพรรคการเมืองร่วมกัน 7 พรรค ได้แก่ พรรคชาติไทย แกนนำจัดตั้งรัฐบาลผสม พรรคความหวังใหม่ พรรคพลังธรรม พรรคประชากรไทย พรรคหน้าไทย พรรคกิจสังคม และพรรคมวลชน ก่อนการเลือกตั้งทั่วไปเดือน กรกฎาคม 2538 ภาพของพันธมิตรทางการเมืองนั้นค่อนข้างแยกออกชัดเจนว่า ใครเป็นฝ่าย ใคร แบ่งเป็นฝ่ายค้านเท่ากับรัฐบาลเก่า โดยมีเพียงพรรคหน้าไทยเท่านั้น ที่พยายามวางจุดยืนตัวเองเอาไว้ให้เป็นพรรคเป็นกลาง(อาทิตย์, 26 ม.ค.- 1 ก.พ.2539, 14) ดังนั้นเมื่อ พรรคชาติไทยได้เสียงสส.เป็นอันดับหนึ่ง 92 เสียง การจัดตั้งรัฐบาลก็ทำได้อย่างรวดเร็ว ในขั้นแรกด้วยพรรคฝ่ายค้านเดิมรวมตัวกัน 6 พรรค และดึงเอา 18 เสียงของพรรคหน้าไทย เข้าไปร่วมด้วย

การจัดตั้งรัฐบาลในช่วงแรกจะเกิดปัญหาชัดเจนเพียงแต่ภายในพรรคชาติไทยในเรื่อง ตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แต่ต่อมาเมื่อบริหารประเทศได้เพียง 6 เดือน ที่ถึงแม้จะเป็นช่วงระยะเวลาสั้น ๆ แต่ในรูปแบบของการเมืองไทย ที่ไม่มีการแยกจากกันตาม แนวนโยบายหรืออุดมคติพื้นฐาน การเมืองเป็นเรื่องการการแบ่งปันประโยชน์ เสถียรภาพของ รัฐบาลจึงมิได้ดูกันที่ เรื่องของการรัฐประหารอีกแล้ว แต่กลายเป็นความสัมพันธ์ภายในของ พรรครัฐบาลมากกว่า และสำหรับรัฐบาลผสมนายบรรหารนี่ก็คือ ความสัมพันธ์ระหว่างพรรค การเมือง 7 พรรคนั้นเอง ซึ่งเมื่อการบริหารประเทศผ่านไปได้ระยะหนึ่ง ภาพความขัดแย้งก็ เริ่มจะปรากฏขึ้นมาให้เห็น

2.1 ความไม่พอใจต่อการแต่งตั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ในเบื้องต้นของการจัดตั้งรัฐบาลของนายบรรหาร ก็เริ่มมีความขาดความไว้วางใจพอสมควร และไม่เพียงแต่ภายในพรรคชาติไทยเท่านั้น แต่ระหว่างพรรคการเมืองอื่น ๆ ที่เกิดความไม่พึงพอใจเจียบ ๆ บ้างแล้ว ภาพความขัดแย้งช่วงแรกเห็นจะได้แก่ การที่นายบรรหาร ศิลปอาชา ได้ยกตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังให้กับนายสุรเกียรติ์ เสถียรไทย การวางตัวนายสุรเกียรติ์ในตำแหน่งรัฐมนตรีการคลังนั้น หลายฝ่ายมองว่า นายบรรหาร กำหนดผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังผิดพลาดอย่างแรง เนื่องจากนายสุรเกียรติ์เป็นมือใหม่สำหรับการรับตำแหน่งนี้ หรือเป็นมือใหม่กับการเป็นนักการเมืองเต็มตัว (อาทิตย์, 29 ธันวาคม 2538-4 มกราคม 2539, 15) และที่สำคัญคือ ตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังนี้ จะมีบุคคลพึงปรารถนาในหลายฝ่ายด้วยกัน ทั้งคนในพรรคชาติไทย หรือพรรคร่วมรัฐบาลอื่น ๆ เอง ซึ่งการตัดสินใจยกให้แก่นายสุรเกียรติ์ ก็ทำให้หลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่พอใจ มีความพยายามกดดันจากพรรคร่วมรัฐบาล ให้นำปลดนายสุรเกียรติ์ออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในการปรับคณะรัฐมนตรี และประสบผลสำเร็จ เมื่อ นายบรรหาร ได้ตัดสินใจปรับคณะรัฐมนตรี พร้อมกับปลดนายสุรเกียรติ์ออก ตามคำเรียกร้อง เพื่อแลกกับเสถียรภาพของรัฐบาล โดยอ้างเหตุผลว่า ประชาชนไม่ยอมรับนายสุรเกียรติ์ และเป็นไปตามคำพูดของพรรคความหวังใหม่ หนึ่งในพรรคการเมืองที่ร่วมรัฐบาล

การกระทำของนายบรรหารในครั้งนี้ ได้สร้างความไม่มั่นใจให้แก่บรรดาบุคคลที่ใกล้ชิดกับนายบรรหารเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะบุคคลที่ได้ชื่อว่า เป็นองครักษ์ผู้ใกล้ชิดอย่างนายสมิทธ สุนทรเวช หัวหน้าพรรคประชากรไทย หนึ่งในพรรคการเมืองที่ร่วมรัฐบาลนี้ ก็ได้แสดงท่าที อึดอัดกับการแก้ตัวโดยการกระทำเช่นนี้ของนายบรรหาร รวมทั้งนายเฉลิม อยู่บำรุง หัวหน้าพรรคมวลชน อีกหนึ่งพรรคการเมืองร่วมรัฐบาลที่เคยมีความสัมพันธ์กับนายบรรหาร ในลักษณะ อุบถันท์ซึ่งกันและกันมาโดยตลอด เจกเช่นเดียวกันกับความสัมพันธ์ที่นายบรรหารเคยมีกับนายสุรเกียรติ์

กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างนายบรรหาร ศิลปอาชา กับนายสุรเกียรติ์ เสถียรไทยเป็น ความสัมพันธ์ในลักษณะเดียวกันกับที่มีกับร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง โดยนายสุรเกียรติ์ได้เคยช่วยเหลือนายรัฐมนตรีมาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงภาพพจน์ทางการเมืองของนาย บรรหารจากสส.สุพรรณบุรี มาเป็นสส.ระดับชาติ หรือการเป็นที่ปรึกษาคนสำคัญ ในช่วงที่ นายบรรหารดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดในระยะเวลาที่นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรีและ พรรคประชาธิปัตย์เป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาลหรือแม้แต่ในการรณรงค์หาเสียง (ก่อนการเลือกตั้ง 2 กรกฎาคม 2538) หรือการเปลี่ยนแปลงนายบรรหารให้กลายเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ในช่วงระยะเวลาอันสั้น ล้วนเป็นฝีมือของนายสุรเกียรติ์ทั้งสิ้นและนายบรรหารตอบแทนด้วยการ มอบตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังให้แก่ นายสุรเกียรติ์ จนกระทั่งได้รับการต่อต้าน จากหลายฝ่ายในเวลาต่อมา เนื่องจากภายหลังจากที่นายสุรเกียรติ์เข้าดำรงตำแหน่งและได้ เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจจึงเข้ามา นายบรรหารได้ทำลายความสัมพันธ์ที่มีกับนายสุรเกียรติ์ ด้วยการกระทำตามคำเรียกร้อง และที่สำคัญคือ เพื่อเสถียรภาพของรัฐบาล ด้วยการปลดนาย สุรเกียรติ์ออกจากตำแหน่ง

คนที่มีความสำคัญมากที่สุดในการเสนอให้มีการปรับคณะรัฐมนตรีและปลดนายสุรเกียรติ์ ออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังนั้นคือ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้า พรรคหลังธรรมและรองนายกรัฐมนตรีร่วมคณะรัฐบาลนั่นเอง แต่แล้วข้อเสนอมุ่งให้มีการปรับคณะ รัฐมนตรีของทักษิณได้รับการวิจารณ์ว่า เขามีเหตุผลเบื้องหลังด้วยเช่น คาดกันว่า ทักษิณเอง ต้องการจะขึ้นเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแทนในช่วงการปรับคณะรัฐมนตรี หรืออีก เหตุผลหนึ่งคือ ความต้องการตอบสนองความรู้สึกของฐานคะแนนเสียงในเขตกรุงเทพฯ ของ เขาที่ไม่พอใจคณะรัฐมนตรีชุดแรกที่ภาพพจน์อยู่

2.2 กรณีพรรคพลังธรรม

พรรคพลังธรรม เป็นพรรคการเมืองหนึ่งที่อยู่ใกรัฐบาลของนายบรรหาร พรรคพลังธรรมจัดได้ว่า เป็นพรรคที่เข้ากับพรรคการเมืองอื่นได้ค่อนข้างยาก การเข้าร่วมกับรัฐบาลของนายชวน หลีกภัย ในปี 2535 นั้นก็เพราะสถานการณ์บังคับคือ เหตุการณ์พฤษภาทมิฬหรือพฤษภาทมิฬและเมื่อพรรคพลังธรรมถอนตัวออกจากรัฐบาล ก็ต้องมีการยุบสภาและเกิดการเลือกตั้งใหม่ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2538 ด้วยสถานการณ์บังคับอีกครั้งที่พรรคพลังธรรมต้องเข้าร่วมในรัฐบาลนายบรรหาร และด้วยความขาดแคลนอย่างยิ่งที่พลตรีจำลอง ศรีเมืองได้ถอนตัวจากการเลือกตั้งก่อนและให้ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ขึ้นมาเป็นหัวหน้าพรรคพลังธรรมแทน ทั้งพลตรีจำลอง ศรีเมืองและนายบรรหาร ศิลปอาชา ต่างรู้ที่มาที่ไปกันตั้งแต่ยุคที่พลตรีจำลองดำรงตำแหน่งเลขาธิการนายกรัฐมนตรีของรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ สายใยระหว่างพลตรีจำลองกับพรรคชาติไทยนั้น อาจเรียกได้ว่า เป็นด้านตรงข้ามกันมาโดยตลอด แต่เมื่อมีหัวหน้าพรรคพลังธรรมคนใหม่ จึงไม่ใช่เรื่องยากสำหรับพรรคพลังธรรมที่จะเข้าร่วมรัฐบาลของนายบรรหารได้

การเข้าร่วมในรัฐบาลของนายบรรหารนั้น น้อยครั้งที่พรรคพลังธรรมจะถูกระแวงสงสัย เลกเช่นเดียวกับที่ร่วมในรัฐบาลของนายชวน ด้วยเหตุนี้ทำให้ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตรถึงกับยอมใจในการเสนอเข้าที่ประชุมจัดตั้งรัฐบาลว่า โจวดำรงมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยนั้นควรเป็นของพรรคพลังธรรม โดยอ้างเหตุผลเรื่องการแก้ปัญหาจราจรเป็นหลัก แต่ท้ายสุดแล้ว พ.ต.ท. ทักษิณก็ไม่ได้โจวดำรงมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แต่เขาก็ได้ทำหน้าที่ในการดูแลการจราจรในเขตกรุงเทพมหานครมากมาย แม้ว่าจะในฐานะรองนายกรัฐมนตรี แต่ทักษิณมีอำนาจเปิดเสรีงานการควบคุมคณะกรรมการชุดต่าง ๆ โดยมีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยคือ นางสุดารัตน์ เกตุราพันธ์ คุมงานกรุงเทพฯ นายจรัส พิวช่วย ในฐานะรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีคุมงานขสมก. อีกต่อหนึ่ง

การทำงานของพรรคหลังธรรมานะ เรื่องการจลาจลเป็นไปอย่างราบรื่น โดยไม่มีการขัดขวางจากภายในรัฐบาล แม้ว่าจะมี นายสมัคร สุนทรเวช หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์หรือนายเฉลิม อยู่บำรุง คู่แข่งทางการเมืองที่ร่วมอยู่ด้วย แต่อย่างไรก็ตามปัญหาที่ยังเกิดขึ้นด้วยเหตุที่ตัวพ.ต.ท.ทักษิณเอง โดยได้เกิดอาการทรมานไม่ได้กับศาวิทาภย์วิจารณ์คณะรัฐบาลจากคนภายนอก โดยไปเอามาเป็นภารกิจของพรรคเอง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของภาพพจน์คณะรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณได้นำคำวิจารณ์นี้ ไปเสนอต่อนายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรี แต่ไม่ได้รับการตอบสนอง จึงได้ออกมาประกาศต่อสาธารณชนเอง เรียกร้องให้มีการปรับคณะรัฐมนตรี และการเรียกร้องเร่งเข้าให้มีการปรับคณะรัฐมนตรีของพ.ต.ท.ทักษิณนี้เอง ได้กลายมาเป็นประเด็นสร้างความขัดแย้งระหว่างพรรคร่วมรัฐบาลด้วยกันเอง โดยถูกมองด้วยความไม่เข้าใจจากคนในรัฐบาลด้วยกันอันได้แก่ นายสมัคร สุนทรเวช แห่งพรรคประชาธิปัตย์ และนายเฉลิม อยู่บำรุง แห่งพรรคมวลชน ที่คิดว่า เป็นคู่แข่งกันในกรุงเทพฯ ของพ.ต.ท.ทักษิณและยังมีนายมนตรี พงษ์พานิช แห่งพรรคกิจสังคม นายเนวิน ชิดชอบ ที่ถูกมองว่า เป็นหนึ่งในคณะรัฐมนตรี ที่ควรจะถูกปลดออกจากคณะรัฐบาล สำหรับเหตุที่นายสมัครและนายมนตรีแสดงความไม่พอใจต่อพ.ต.ท.ทักษิณนั้นอาจเป็นไปตามปกติ ปฏิบัติจากพรรคประชาธิปัตย์เป็นไปในลักษณะของการดำเนินการตามปกติสำหรับคู่แข่งกัน กรณีนายมนตรีอาจจะเป็นลักษณะของการถูกขัดดอกขัดใจจากพ.ต.ท.ทักษิณในเรื่องการปรับคณะรัฐมนตรี จึงทำให้เกิดความไม่พอใจมากกว่าเรื่องอื่น ๆ

2.2.1 ความขัดแย้งกับ ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง

สำหรับกรณีของ ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง มีปฏิสัมพันธ์ที่มีลักษณะไม่พอใจต่อพฤติกรรมของ พ.ต.ท.ทักษิณเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจาก ร.ต.อ.เฉลิมมีความสัมพันธ์กับนายบรรหารเป็นอันมาก ในลักษณะที่เรียกกันว่า เป็นองครักษ์ของรัฐบาลบรรหารเลยทีเดียว ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง นั้นมีเสียงสนับสนุนรัฐบาลเพียงแค่ 3 เสียง ซึ่งแท้จริงเป็นจำนวนที่ไมเพียงพอต่อการจะรับ

ตำแหน่งรัฐมนตรี แต่การที่นายบรรหารตัดสินใจยกตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมให้ เท่ากับว่า เป็นการแสดงการมีบุญคุณกันอย่างมาก สำหรับนายบรรหารที่มีต่อ ร.ต.อ.เฉลิม

ร.ต.อ.เฉลิม เคยมีความสัมพันธ์ทางบุญคุณกับพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ อดีตนายกรัฐมนตรีมาก่อนหน้านี้แล้ว ถึงกับที่อดีตนายกรัฐมนตรี เคยกล้ายืนหยัดปกป้องเฉลิมมาตำแหน่งรัฐมนตรี โดยไม่พะวักพะวงกับเสียงเรียกร้องของทหารแทบทั้งกองทัพ ที่เร่งเร้าให้ปลดเฉลิมออกจากรัฐมนตรี และร.ต.อ.เฉลิมเองก็ได้แสดงพฤติกรรมเป็นการตอบแทนบุญคุณแก่พลเอกชาติชายมาแล้วหลายครั้ง ครั้งที่พลเอกชาติชายดึงเอาพรรคกิจสังคมออกจากรัฐบาลนายชวน หลีกภัย โดยสัญญาว่าจะยุบพรรครวมตัวกันเป็นหนึ่งเดียว เมื่อกิจสังคมถอนตัวออกมา ก็ไม่มีผู้ใดปฏิบัติตามสัญญา ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุงก็ทำหน้าที่ทดแทนบุญคุณพลเอกชาติชายด้วยการยุบพรรคมวลชนเข้าไปร่วมกับพรรคกิจสังคมและยอมรับตำแหน่งเลขาธิการพรรค ทั้ง ๆ ที่ ร.ต.อ.เฉลิมเคยเสียความรู้สึกพอประมาณเมื่อพลเอกชาติชายเสียสัตยาบันไปร่วมรัฐบาลของนายชวน แต่แทนที่เฉลิมจะโกรธและกล่าวหาพลเอกชาติชายเหมือนผู้อื่นฝ่ายค้านคนอื่น ๆ แต่เฉลิมกลับเดินทางไปกราบไหว้พลเอกชาติชายถึงที่บ้าน แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ทางบุญคุณระหว่าง ร.ต.อ.เฉลิมกับพลเอกชาติชายนั้นเป็นไปอย่างแนบแน่นเฉกเช่นเดียวกับกรณีของนายบรรหารที่ชื่อใจ ร.ต.อ.เฉลิมด้วยการยกตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมให้ดังที่กล่าวมาแล้ว

ความสัมพันธ์ระหว่าง ร.ต.อ.เฉลิมกับพลเอกชาติชายและกับนายบรรหาร จะกลายมาเป็นแรงกดดันให้กับพรรคการเมือง 2 พรรคในรัฐบาลบรรหารนี้ นั่นคือ พรรคพลังธรรมและพรรคความหวังใหม่ อธิบายตรงนี้ได้ว่า ความวุ่นวายของทักษิณที่ต้องการให้มีการปรับคณะรัฐมนตรี เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในเมืองที่เป็นฐานเสียงของพรรคพลังธรรม อาจเป็นเหตุกระตุ้นให้เฉลิมออกมาต่อต้าน เนื่องจากหากมีการปรับคณะรัฐมนตรี และนายบรรหารตัดสินใจเอาพรรคพลังธรรมออกจากรัฐบาล ผลกระทบก็จะตกอยู่ที่พรรคความหวังใหม่ทันที เนื่องจากหากพรรคพลังธรรมออกไป เสถียรภาพของรัฐบาลก็จะอยู่ที่ตัวแปรพรรคความหวัง

ใหม่ทันที ซึ่งเป็นการเสี่ยงต่อเสถียรภาพของรัฐบาลบริหาร ในทางตรงกันข้ามความล้มเหลวที่ร.ต.อ.เฉลิมมีต่อพรรคชาติพัฒนา ที่มีคะแนนเสียง 53 เสียง รองจากพรรคความหวังใหม่ เป็นเรื่องที่พรรคความหวังใหม่ไม่อาจไว้วางใจได้ทุกเมื่อ เพราะถ้าพรรคพลังธรรมถอนตัวออกไป พรรคชาติไทยที่มีอยู่ 18 เสียง อาจจะถูกเอาออกจากรัฐบาลด้วยเช่นกัน และพรรคชาติพัฒนาจะกลายเป็นพรรคใหญ่อีกพรรคหนึ่งที่จะมาร่วมบริหารรัฐบาลบริหารนี้แทน ซึ่งจะเป็นผลเสียต่อพรรคความหวังใหม่แน่นอน เรื่องตำแหน่งรัฐมนตรีหรือไม่มีหากพรรคความหวังใหม่ก่อปัญหาหนัก พรรคชาติพัฒนา 53 เสียงบวกกับพรรคเอกภาพอีก 8 เสียง อาจจะเข้ามาแทนที่ทันที

นอกจากนี้ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร และพรรคพลังธรรมดูจะค่อนข้างขุ่นข้องหมองใจกับปฏิบัติการของร.ต.อ.เฉลิมเป็นอันมาก จนกระทั่งลุกลามไปถึงภายในคณะรัฐมนตรี ในเบื้องต้นแรกของการเข้าร่วมรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณพยายามแสดงให้สาธารณชนเห็นว่า เขาได้ทิ้งประโยชน์ด้านธุรกิจมากมายเพื่อจัดครบของความเป็นนักธุรกิจ แต่ด้วยเหตุที่โครงการใหญ่ๆ หลายโครงการมีความเกี่ยวข้องกับเครือข่ายธุรกิจของพ.ต.ท.ทักษิณ ที่เคยมีมากมาย ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจสื่อสาร ธุรกิจเคเบิลทีวี ทีวีดาวเทียม หรือทีวีช่อง 11, ช่อง 12 ไปจนถึงธุรกิจทางด่วนบางขุน-บางโทร รถไฟฟ้าธนาฯ ฯลฯ จุดอ่อนตรงนี้ของพ.ต.ท.ทักษิณที่ร.ต.อ.เฉลิมมักใช้เป็นเป้าหมายโจมตีทักษิณในเรื่องการรับคณะรัฐมนตรี หรือการสร้างภาพพจน์ของรัฐบาล ซึ่งทำให้เกิดความวุ่นวายในคณะรัฐบาลมากขึ้น ในทางตรงกันข้าม ร.ต.อ.เฉลิมก็ถูกระบุว่า ใกล้ชิดกับนักธุรกิจสื่อสารค่ายตรงกันข้ามกับ บริษัทชินวัตร นั่นคือ บริษัทยูคอม ร.ต.อ.เฉลิมถูกกล่าวหาว่า เป็นพันธมิตรทางใจกับพล ต.ท.ส้าง บุนนาค ที่รอจังหวะเปิดกันมาให้โครงการรถไฟฟ้าธนาฯดำเนินการไปได้ในกรุงเทพฯ โดยพล ต.ท.ส้าง บุนนาค ทำเรื่องถึงธนาคารชาติเรียกร้องให้สั่งการให้ธนาคารไทยพาณิชย์ฯ ให้เงินกู้และค้ำประกันบริษัทรถไฟฟ้าธนาฯ (อาทิตย์, 7-13 มิถุนายน 2539, 16-20) อันหมายถึง การล้มโครงการที่พรรคพลังธรรมริเริ่ม นำไปสู่การเกิดการกระทบกระทั่งระหว่างพรรคพลังธรรมกับพรรคร่วม

รัฐบาล ผนวกกับการที่พรรคประชาชนไทย แสดงบทบาทได้ที่ชี้แนะใส่ด้วยรูปสมาชิกสายวัด พรรคหลังธรรมในต่างประเทศ นำออกมาพจนานในลักษณะแสดงความปลอดภัยที่บนเจตนา ร้ายทันที

บทบาทความขัดแย้งของร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุงกับพรรคหลังธรรมมีมากจนกระทั่งกลายเป็นการสร้างแรงกดดันให้กับพ.ต.ท.ทักษิณ ถึงกับมีปฏิบัติการจะลาออกจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี หรือจะลาออกจากการเป็นหัวหน้าพรรคหลังธรรม และเสนอให้นายไชยวัฒน์ สิ้นสุวงศ์ขึ้นมาดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีแทนหรือทาบทามให้นายวีระ มุสิกพงศ์ อดีตหัวหน้าพรรคดำรงไทย เป็นเลขาธิการพรรคหลังธรรม ปฏิบัติการของทักษิณอาจมีผลต่อเสถียรภาพของรัฐบาลบริหาร และอาจนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้อีกครั้งก็เป็นได้

2.2.2 ความขัดแย้งกับสส.กลุ่ม 16 ในกลุ่มเกิดไท

พรรคหลังธรรมกับสส.กลุ่ม 16 สังกัดกลุ่มเกิดไท แห่งพรรคชาติไทย ก็ได้เกิดปัญหา ความขัดแย้งขึ้นเช่นกัน ภายหลังจากการเข้าร่วมรัฐบาลผสมของพรรคหลังธรรม ซึ่งนำ โดยพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้ไม่นาน พรรคหลังธรรมก็ได้แสดงท่าทีออกมาอย่างชัดเจน กับการเข้าร่วมคณะรัฐบาลของสส.กลุ่ม 16 หรือกลุ่มบี ซึ่งเป็นกลุ่มย่อยเล็ก ๆ อีกกลุ่มหนึ่งงาน กลุ่มเกิดไท ด้วยพฤติกรรมของพรรคหลังธรรม ที่แสดงออกมาเหมือนจะรับไม่ได้กับการรับ ตำแหน่งรัฐมนตรีของนายเนวิน ชิดชอบ และนายสุชาติ ตันเจริญ โดยนายสุชาติรับตำแหน่ง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือมท.2 สำหรับนายเนวิน ชิดชอบนั้น ก็ดำรง ตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ซึ่งมีการมองกันว่า พรรคหลังธรรมกำลัง สร้างภาพของพรรคไว้ว่า เป็นพรรคของประชาชน เสียงร้อง"บี" ต่อการประกาศรายชื่อ รัฐมนตรีชุดบริหาร 1 ที่มีนายเนวิน และนายสุชาติร่วมอยู่ด้วยเป็นประเด็นที่พรรคหลังธรรม ได้ยกขึ้นมากล่าวอ้างและเรียกร้องให้มีการปรับคณะรัฐมนตรี ซึ่งนำมาซึ่งความขัดแย้งเล็ก ๆ แต่อาจรุนแรงระหว่างพรรคหลังธรรมกับสส.กลุ่ม 16 แห่งเกิดไท

ในการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลของฝ่ายค้านซึ่งมีด้วยกัน ๑๐ คน มีนายสุชาติ ตันเจริญ ร่วมอยู่ด้วยในนั้น และเมื่อการอภิปรายเสร็จสิ้นลง ก็ได้มีการลงคะแนนเสียงให้กับรัฐมนตรีที่ถูกยื่นญัตติอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจเหล่านั้น ผลปรากฏว่า นายสุชาติ ตันเจริญ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยได้คะแนนเสียงไว้วางใจจากสส. ฝ่ายรัฐบาลน้อยสุดเพียง ๒๐๔ เสียง ทั้งนี้เนื่องจากพรรคพลังธรรมฯได้งดออกเสียงให้แก่นายสุชาติตนเอง ซึ่งเหตุผลที่พรรคพลังธรรมงดออกเสียงให้กับนายสุชาติในครั้งนี้ ก็น่าจะมาจากการที่นายสุชาติไม่สามารถชี้แจงข้อกล่าวหาที่ฝ่ายค้านนำมาอภิปรายในสภาได้ ตลอดเวลา ๓ วัน ไม่ว่าข้อกล่าวหาในเรื่องการออกเอกสารสิทธิ์ นส.๓ ก บนเกาะเสม็ด จ.ชลบุรี โดยมีชอบ หรือการให้ ส.ค.๑ ของที่ดินอีกแห่งหนึ่งซึ่งเป็นหลักฐานในการออกนส.๓ ก หรือกรณีบริษัทลิลาห์ อินเตอร์เนชั่นแนล เซอร์วิส และบริษัทนิเวศของตระกูลตันเจริญ สมทบกับนายทุนท้องถิ่นกว่านชื่อที่ดินนอ.พรเจริญ, อ.ไชยสิทธิ์ และบึงคล้า จำนวน ๓๒,๐๐๐ ไร่ แล้วนำมาแจกเองกับธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การหรือบีบีซีในวงเงิน ๔๓ ล้านบาท ปรากฏว่า นส.๓ ก ที่บริษัทนตระกูล ตันเจริญกว่านชื่อเป็นนส.๓ ก ปลอม และออกทับที่ดินสาธารณะและที่ดินของชาวบ้าน

นอกจากนี้ ยังพบกิจกรรมโอนเงินฝากของประชาชน โดยร่วมมือกับผู้บริหารธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ ทำให้ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การเกิดหนี้เสียจำนวนมากสาหัสด้วย ซึ่งข้อมูลที่ฝ่ายค้านนำมาใช้ในการอภิปรายเป็นข้อมูลที่มีหลักฐานชัดเจน ในขณะที่นายสุชาติไม่สามารถชี้แจงตอบโต้ได้ชัดเจนเพียงพอบรรดา สส. แห่งพรรคพลังธรรมและสส. ร่วมรัฐบาลอื่นๆ เช่น พรรคความหวังใหม่ หรือพรรคชาติไทยต่างเห็นด้วยกับฝ่ายค้านทั้งสิ้น กอรบกับในช่วงของการอภิปรายไม่ไว้วางใจนี้ เป็นช่วงการเลือกตั้งผู้ว่ากรุงเทมหานคร เมื่อผลสำรวจความเห็นของคนกรุงเทพฯ และปริมณฑล ออกมาในลักษณะไม่ชอบใจต่อพฤติกรรมของนายสุชาติแล้ว หากพรรคพลังธรรมยังมีมติสนับสนุนนายสุชาติ อาจจะเป็นการสวนความรู้สึกของคนกรุงเทพฯ อย่างรุนแรง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคะแนนเสียงของพลตรีจำลอง ศรีเมือง ผู้สมัครรับเลือก

ตั้งผู้ว่ากรุงเทพฯ พรรคหลังธรรมซึ่งกำลังตกต่ำอยู่แล้ว อาจจะตกต่ำลงไปอีกได้เมื่อไม่มีทางเลือก พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคหลังธรรม จึงต้องนำมาดีที่ประชุมพรรคหลังธรรม ต่อรองกับนายบรรหาร ศิลปอาชา และตัดสินใจออกเสียงในที่สุด แต่ก็ได้สร้างความไม่พอใจให้แก่สส.กลุ่ม ๑๖ โดยเฉพาะนายสุชาติเป็นอย่างยิ่ง

2.2.3 ความขัดแย้งอันเนื่องมาจากโครงการต่าง ๆ

ว่าด้วยถึงปัญหาความขัดแย้งระหว่างพรรคหลังธรรมกับพรรคความหวังใหม่ เริ่มด้วย พ.ต.ท.ดร.ทักษิณพยายามจัดขวางโครงการโทรศัพท์ PHS และโครงการดาวเทียมทหาร พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ พยายามจะตอบโต้การเรียกร้องให้ลดค่าโทรศัพท์มือถือที่เป็นการผลักดันในนามของพรรคความหวังใหม่ นั้นนำไปสู่การเกิดความเคลือบแคลงกันขึ้นว่า พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ พยายามต้องการปกป้องผลประโยชน์ของรัฐ หรือปกป้องผลประโยชน์ของตัวเองกันแน่ จึงนำไปสู่การเสนอชื่อพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรพร้อมข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้แก่ฝ่ายค้านเพื่อประโยชน์ต่อการอภิปรายไม่ไว้วางใจที่จะมีขึ้น

ความขัดแย้งอันประเด็นเกี่ยวกับโครงการดำเนินงานบริหารประเทศระหว่างพรรคร่วมรัฐบาลต่าง ๆ อาจมีปรากฏออกมาให้เห็นบ้างนอกจากความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ทางการเมือง หรือการแก่งแย่งตำแหน่งรัฐมนตรีเท่านั้น อาทิเช่น ความขัดแย้งในเรื่องโครงการรถไฟฟ้ามหานคร ซึ่งโครงการนี้เป็นผลงานของพรรคหลังธรรม แต่ก็ได้รับการต่อต้านคัดค้านในเรื่องความไม่โปร่งใสของโครงการ และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของชาวกรุงเทพมหานคร การจัดขวางคัดค้านโครงการดังกล่าวนี้เริ่มต้นเมื่อ พ.ต.ท.สร้าง บุนนาค ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ ที่เข้ามาดูแลรับผิดชอบงานด้านจราจรอยู่ระยะหนึ่ง เคยสำรวจโครงการนี้ และกล่าวถึงผลกระทบของการทำโครงการนี้ ที่จะมีต่อการจราจร สภาพแวดล้อม รวมถึงความยากลำบากในการดับเพลิง เพราะจุดทำโครงการอยู่ใกล้เคียง

กับบ้านเรือนของประชาชน ร้านค้า ซึ่งได้สร้างความไม่พอใจให้แก่พรรคหลังธรรมเป็นอย่างดี และมีการส่งสัญญาณบทบาทของพล ต.ท.ส้างที่ออกมาคัดค้าน โดยนายถวิล ทรัพย์ สส. พรรคหลังธรรม ได้กล่าวถึงการคัดค้านของพล ต.ท.ส้างว่า อาจมีเบื้องหลัง เนื่องจากพล ต.ท.ส้าง มีความใกล้ชิดกับ ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง หัวหน้าพรรคมวลชน และพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ หัวหน้าพรรคชาติพัฒนา (อาทิตย์, 7-13 มิถุนายน 2539, 16)

นอกจากนี้โครงการดังกล่าวยังได้รับการคัดค้านจากผู้ว่ากรุงเทพมหานครที่มีความเกี่ยวข้องกับพรรคประชาธิปไตยด้วยคือ นายพิจิตร รัตตกุลและทีมงานของเขา ที่ได้ออกมาวิพากษ์วิจารณ์โครงการนี้ไว้ ตั้งแต่ยังไม่ได้ดำรงตำแหน่งผู้ว่ากรุงเทพฯ และถึงแม้จะไม่ถึงขั้นยกเลิกโครงการ แต่คงต้องมีการทบทวนผลกระทบ และอาจออกมาตรการใหม่เพื่อลดผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งตรงนี้ได้เป็นชนวนนำไปสู่การเกิดความไม่พอใจของพรรคหลังธรรม ผู้เป็นเจ้าของโครงการ ถึงแม้จะมีการยืนยันจากนายกรัฐมนตรีว่าจะไม่มีการยกเลิกโครงการดังกล่าว เพราะมีการเซ็นสัญญาไปแล้วก็ตาม

โครงการอื่น ๆ เช่น โครงการทางด่วนต่าง ๆ ก็ได้รับการคัดค้านจากพรรคร่วมรัฐบาลแทบทั้งสิ้น โดยเฉพาะโครงการที่ริเริ่มโดยพรรคหลังธรรมมักจะได้รับ การคัดค้านและข้ออ้างที่มักจะถูกนำมาใช้คัดค้านโครงการของพรรคหลังธรรมก็คือ พรรคหลังธรรมได้ประโยชน์จากโครงการ เนื่องจากพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคหลังธรรม และภรรยาถือหุ้นบริษัทที่เกี่ยวข้องกับโครงการอยู่ แต่อย่างไรก็ตาม บางโครงการที่ไม่ได้ริเริ่มโดยพรรคหลังธรรมก็ยังคงได้รับการคัดค้านระหว่างพรรคร่วมรัฐบาลด้วยเช่นกัน เช่น โครงการโฮปเวลล์ ที่ริเริ่มโดยนายมนตรี พงษ์พานิช รองนายกรัฐมนตรี อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ในสมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี โดยนายมนตรีเป็นผู้ลงนามอนุมัติการก่อสร้าง ซึ่งได้เกิดมีการถกเถียงโต้แย้ง ขัดแย้งกันกับ นายพีระพงษ์ ถนนพงศ์พันธ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคมในสมัยรัฐบาลนายบรรหารนี้ ในทำนองว่า จะยกเลิกโครงการ

นอกจากนี้กรณิการเสนอพระราชบัญญัติสัญญาที่ใหม่เป็นธรรมที่ส่งผลกระทบต่อบริษัทเอกชน และเจ้าของโครงการสัมปทานใหญ่ทั้งหมดที่มีลักษณะกิจการที่ผูกขาดก็ทำให้เกิดเป็นข้อขัดแย้ง โต้แย้งระหว่าง ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง ผู้เสนอพระราชบัญญัตินี้ กับ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร อดีตประธานบริษัทในเครือชินวัตรกรุ๊ปเป็นระยะ ๆ นอกจากนี้โครงการคอนกรีตเมืองจตุลเวศที่ได้รับการสนับสนุนจากนายสมัคร สุนทรเวช หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ และรองนายกรัฐมนตรีในฐานะประธานคณะกรรมการพิจารณาและ เจริญกับบริษัทที่ยังได้รับการคัดค้านจาก พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรที่ใหม่เห็นด้วยเช่นกัน (อาทิตย์, เฟิงฮ้าง, 19)

ตัวอย่างของโครงการที่ยกมาดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งระหว่างพรรคร่วมรัฐบาลต่าง ๆ แต่ความขัดแย้งนั้นมิได้แสดงให้เห็นว่า เป็นความขัดแย้ง เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับโครงการเพราะส่วนรวม แต่น่าจะมีความขัดแย้ง ไม่เห็นด้วยในลักษณะที่มีเรื่องส่วนตัวมาพัวพันด้วย สิ่งที่ได้จากที่มักจะเป็นความขัดแย้งระหว่างพรรคหลังธรรมกับพรรคร่วมรัฐบาลอื่น ๆ ที่เคยเป็นอริทางการเมืองกันมาตั้งแต่ต้นแล้วนั่นเอง ทำให้หลายโครงการที่ริเริ่มโดยพรรคหลังธรรม มักจะได้รับการต่อต้านคัดค้านอยู่เรื่อย

2.3 การปรับคณะรัฐมนตรี

บทบาทของพรรคหลังธรรมที่ขัดแย้งกับพรรคร่วมรัฐบาล ยังมีปรากฏออกมาอีกเมื่อพรรคหลังธรรมต้องการให้นายบรรหารปรับคณะรัฐมนตรี โดยในครั้งแรกมีการตัดสินใจให้รัฐมนตรีของพรรคหลังธรรม 5 คน ลาออกจากตำแหน่งเพื่อให้นายกรัฐมนตรี มีอิสระในการตัดสินใจปรับคณะรัฐมนตรีบรรหาร 2 ได้อย่างสบาย ๆ และใช้ความจริงใจที่จะบอกประชาชนว่า จะไม่ทำให้ประชาชนผิดหวัง โดยพรรคหลังธรรมมีเงื่อนไขไว้ว่า การปรับคณะรัฐมนตรีนี้เป็นส่วนของกลุ่มที่ลาออกอย่างน้อยจะต้องมีบางคนต้องไม่กลับมาเป็นรัฐมนตรีอีก (อาทิตย์, 31 พฤษภาคม-6 มิถุนายน 2539, 12-17) โดยก่อนหน้าการเสนอเงื่อนไขของพรรคหลังธรรม

และในช่วงของการแสดงท่าทีของพรรคหลังธรรม ที่จะให้รัฐมนตรี 5 คนของพรรคลาออกจากการเป็นรัฐมนตรีนั้น สส.หรือรัฐมนตรี 5 คนของกลุ่มเกิดาท ได้จึงลาออกจากการเป็นรัฐมนตรีก่อนหน้าแล้ว ซึ่งก็ได้แก่ นายบุญชู ตรีทอง นายเนวิน ชิดชอบ นายสุชาติ ตันเจริญ ว่าที่ร้อยตรีไพโรจน์ สุวรรณฉวี และนายอนุสรณ์ วงศ์วรรณ หลังจากนั้นพรรคหลังธรรมจึงได้ประกาศบ้างว่า 5 รัฐมนตรีของพรรคหลังธรรมขอลาออกบ้าง พร้อมกับเสนอเงื่อนไขขดั่งกล่าว ซึ่งพฤติกรรมเช่นนี้ของพรรคหลังธรรมได้ทำให้ นายบรรหาร ศิลปอาชา ต้องเรียกแกนนำรัฐบาลหารือ และได้มีข้อเสนอจากพรรคประชากรไทย พรรคกิจสังคมและพรรคมวลชนาให้ นายกรัฐมนตรีจับพรรคหลังธรรมออกจากการร่วมรัฐบาล

พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรกล่าวถึงการปรับคณะรัฐมนตรีครั้งใหม่ว่า พรรคหลังธรรมจะต้องขอตุลาชื้อคณะรัฐมนตรีของพรรคอื่น ๆ ก่อนว่า ประชาชนยอมรับได้หรือไม่ ถ้ายอมรับไม่ได้จะไม่เข้าร่วมรัฐบาลอีก (อาทิตย์, เพิ่งอ้าง, 16) ซึ่งคำพูดนี้แสดงความหมายโดยนัยว่า รัฐมนตรีชุดใหม่ต้องมีรัฐมนตรีจากสส.กลุ่มเกิดาทชุดเก่าเป็นแน่แท้และท่าทีการปฏิเสธอย่างแข็งกร้าวของพรรคหลังธรรม ทำให้รัฐมนตรีชุดใหม่ไม่ปรากฏรายชื่อของสส.กลุ่ม 16 แม้แต่คนเดียวทั้งนายสุชาติ ตันเจริญและนายเนวิน ชิดชอบหรือว่าที่ร้อยตรีไพโรจน์ สุวรรณฉวี หรือนายบุญชู ตรีทอง

การกดดันของพรรคหลังธรรมต่อรัฐบาลได้สร้างความไม่พอใจให้กับพรรคการเมืองอื่นๆ ที่ร่วมรัฐบาลด้วยอาทิเช่น พรรคกิจสังคมโดยนายมนตรี พงษ์พานิชได้ให้สัมภาษณ์ในเชิงเสียดสีว่า "พรรคกิจสังคมเป็นพรรคเล็ก เรามีสส.แค่ 22 เสียง เสียดยที่มีแค่...ถ้าเรามีถึง 23 เสียง เท่า ๆ กับพรรคอื่นนั่นแหละ เราถึงอาจจะววยวายอะไรออกมาบ้าง..."(อาทิตย์, 7-13 มิถุนายน 2539, 16-22)หรือนายเฉลิม อยู่บำรุง หัวหน้าพรรคมวลชนที่มีสส.3 เสียง ได้ออกมาปราศรัยการกระทำของพรรคหลังธรรม พร้อมกับแสดงความคิดเห็นพรรคประชากรไทยของนายสมัคร สุนทรเวชที่แสดงท่าทีจะถอนตัวจากรัฐบาลโดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ

บทบาทของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร และพรรคหลังธรรม ไม่เพียงแต่ได้สร้างความ
 ใจให้อาชีพแก่สส.กลุ่ม 16 แห่งเกิดเท่าที่นั้น แต่สส.กลุ่มวังน้ำเป็น พรรคชาติไทย ก็เป็น
 ไปด้วย ในด้านลีกินพรรคชาติไทยพยายามเคลื่อนไหวกดดันนายบรรหารให้ตัดพรรคหลังธรรม
 ออกไปให้ได้ ต้นเหตุของเหตุการณ์คือ เมื่อพรรคหลังธรรมได้งดออกเสียงไม่ยอมไว้วาง
 ใจนายสุชาติ ดันเจริญ และพฤติกรรมอื่น ๆ อีก และนอกจากสส.กลุ่มย่อยต่าง ๆ ในพรรค
 ชาติไทยแล้ว ท่าทีของนายสมัคร สุนทรเวช หัวหน้าพรรคประชากรไทย นายมนตรี พงษ์พานิช
 หัวหน้าพรรคกิจสังคม และร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง หัวหน้าพรรคมวลชน ได้ผนวกหนุนจับใส่
 พรรคหลังธรรม ให้ถอนตัวออกจากการร่วมรัฐบาลเพราะขัดมติวิปรัฐบาล

แต่อย่างไรก็ตามบทบาทของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและพรรคหลังธรรม ที่ไม่ยอมรับนาย
 สุชาติ ดันเจริญ กลับได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากพรรคความหวังใหม่ พรรคชาติไทย โดยที่
 มีการรับนายสุชาติ ดันเจริญให้ออกจากคณะรัฐมนตรี ด้วยเบื้องลึกของการสนับสนุนของพรรค
 ความหวังใหม่อาจเกี่ยวข้องกับเรื่องตำแหน่งรัฐมนตรี หากภายหลังนายบรรหารตัดสินใจตัด
 พรรคหลังธรรมออกจากรัฐบาลจริง ๆ โอกาสเป็นไปได้ที่พรรคชาติพัฒนาอาจเข้ามาเสริมแทน
 ตำแหน่งที่นั่งรัฐมนตรีของพรรคความหวังใหม่ก็อาจถูกตัดทอน บทบาทของพรรคหลังธรรมผนวก
 กับพรรคความหวังใหม่และพรรคชาติไทยที่ให้การปรับคณะรัฐมนตรี กลับยังสร้างความลำบาก
 ใจให้แก่ นายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรี เนื่องจากทางฝ่ายกลุ่มเกิดตัวเอง กลับต้อง
 การให้ตัดพรรคหลังธรรมออกไปโดยไม่มีเงื่อนไข แต่ต้องให้นายสุชาติยังคงดำรงตำแหน่งใน
 คณะรัฐมนตรีต่อไป โดยเสนอให้สลับตำแหน่งกับนายอนุสรณ์ วงศ์วรรณ รัฐมนตรีช่วยว่าการ
 กระทรวงอุตสาหกรรมแทน

ท่ามกลางการกดดันทั้งจากพรรคร่วมรัฐบาล และจากกระแสสังคม ทั้งในส่วนของ
 ประชาชน และสื่อมวลชนที่ต้องการให้มีการปรับคณะรัฐมนตรี นายบรรหาร ศิลปอาชา
 นายกรัฐมนตรี ได้ตัดสินใจให้มีการปรับคณะรัฐมนตรี ซึ่งเป็นการตอบสนองต่อกระแสเรียกร้อง

ที่มีได้อย่างถูกใจ ทั้งในส่วนของพรรคร่วมรัฐบาลอย่างพรรคความหวังใหม่ และพรรคนาไทย และกระแสเรียกร้องจากสังคม แต่ในการตัดสินใจปรับคณะรัฐมนตรีครั้งนี้ กลับยังเพิ่มความขัดแย้งขึ้นกับพรรคร่วมรัฐบาลอื่นอีกกรณีหนึ่งคือ การปรับคณะรัฐมนตรีในครั้งนี้ได้สร้างความไม่พอใจให้แก่พรรคร่วมรัฐบาลอย่างพรรคประชากรไทยอย่างรุนแรงจนที่ประชุมกรรมการบริหารพรรคประชากรไทย มีมติให้ถอนตัวออกจากการร่วมรัฐบาล หากกล่าวถึงบทบาทของนายสมัคร และพรรคประชากรไทยกับการร่วมรัฐบาลบริหารแล้ว นายสมัครและพรรคประชากรไทยได้ดำรงตนเสมือนเป็นองค์กรที่ภักดีกับรัฐบาลมาโดยตลอด แต่กลับไม่ได้รับความสนใจหรือการให้ความสำคัญจากผู้นำรัฐบาลคือ นายบรรหาร ศิลปอาชา เท่าใด เนื่องจากการปรับคณะรัฐมนตรีครั้งที่ผ่านมา นายสมัครและแกนนำรัฐบาลคนอื่น ๆ ไม่มีใครได้รับรู้หรือเห็นรายชื่อคณะรัฐมนตรีใหม่เลย มีเพียงแต่ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคหลังธรรมคนเดียว เท่านั้นที่ทราบการตัดสินใจของนายกรัฐมนตรีทุกขั้นตอน ในขณะที่พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร กำลังมีความขัดแย้งลึก ๆ กับพรรคร่วมรัฐบาลอื่น ๆ อยู่ แต่บทบาทของเขากลับโดดเด่น และมีความสำคัญต่อนายกรัฐมนตรีมากกว่า ทำให้นายสมัคร และพรรคประชากรไทยไม่พึงพอใจ เป็นอันมาก

นอกจากนี้ ในส่วนของโควตารัฐมนตรีที่พรรคประชากรไทยมี 18 เสียงเท่ากับพรรคนาไทย แต่พรรคประชากรไทยกลับได้ตำแหน่งรัฐมนตรีเพียง 3 ตำแหน่ง 3 รัฐมนตรีช่วย ในขณะที่พรรคนาไทยได้ถึง 3 ตำแหน่ง 4 รัฐมนตรีช่วย โดยนายอานวย วีรรณรองนายกรัฐมนตรี ได้นั่งควบตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศอีกตำแหน่งหนึ่ง (เนชั่นสุดสัปดาห์, 14 มิถุนายน 2539, 8) นี่เป็นสาเหตุของความไม่พอใจของนายสมัคร และพรรคประชากรไทย ที่มีต่อนายกรัฐมนตรีเป็นอันมาก โดยผนวกกับการปฏิบัติของนายบรรหาร ผู้นำรัฐบาล ที่มีต่อหัวหน้าพรรคร่วมรัฐบาลยังไม่เท่าเทียมกันแล้ว ยิ่งทำให้พรรคประชากรไทยถึงกับมีมติให้พรรคถอนตัวจากการร่วมรัฐบาล แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่านายสมัคร และพรรคประชากรไทยจะไม่พอใจต่อการกระทำของนายกรัฐมนตรี แต่พรรคประชากรไทย

กลับมาได้มีการเคลื่อนไหว หรือมีปฏิบัติการ เรื่องการเพิ่มตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยของพรรครวมไทย แต่เป็นเพราะความไม่พอใจในเรื่องเกี่ยวกับพรรคหลังธรรมมากกว่า โดยเฉพาะในประเด็น ที่นายบรรหารได้แสดงออกมาอย่างชัดเจน ในเชิงให้ความสำคัญต่อพรรคหลังธรรมสูง ทั้ง เหตุผลที่นายบรรหาร ศิลปอาชาให้การรับพรรคหลังธรรมเข้าร่วมรัฐบาลว่า เป็นเพราะว่า ชาวกรุงเทพมหานคร เนื่องจากพรรคประชากรไทยกับพรรคหลังธรรม ต่างก็เป็นคู่แข่งกัน ในสนามกรุงเทพมหานครอยู่แล้ว จึงแสดงว่า พรรคประชากรไทยไม่มีความหมายกับชาว กรุงเทพมหานคร (เนชั่นสุดสัปดาห์, 31 พฤษภาคม 2539, 14) ดังนั้นปฏิบัติการหรือความ เคลื่อนไหวที่นายสมัครและพรรคประชากรไทยแสดงออกมาต่อนายบรรหาร จึงอาจมองได้ว่า มีเรื่องของความขัดแย้งกับพรรคหลังธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องได้ด้วย

ปัญหาความขัดแย้งของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณและพรรคหลังธรรมน่าจะมีเพียงแค่งกับพรรค ร่วมรัฐบาลอย่างพรรคมวลชน พรรคกิจสังคม พรรคประชากรไทย เท่านั้น พรรคหลังธรรม ยังได้สร้างความขัดแย้งอย่างลึก ๆ กับพรรคความหวังใหม่ไว้ด้วย หากแต่ว่าพรรคความหวัง ใหม่ยังไม่ได้แสดงพฤติกรรมในลักษณะไม่พอใจพรรคหลังธรรมออกมาชัดเจนนัก แต่เมื่อมีการ เปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาลขึ้น พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้เป็นอีก บุคคลหนึ่งนอกเหนือจากนายบรรหาร ศิลปอาชา ที่ถูกฝ่ายค้านเสนอชื่ออภิปรายไม่ไว้วางใจ ในเบื้องหลังของการถูกอภิปรายไม่ไว้วางใจของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ว่ากันว่ามาจาก พรรคร่วมรัฐบาลด้วยกันเอง ซึ่งจากพฤติกรรมที่แสดงออกมาเรื่อย ๆ ของ พ.ต.ท.ดร. ทักษิณในลักษณะที่ขัดแย้งกับพรรคร่วมรัฐบาล ทำให้พ.ต.ท.ดร.ทักษิณและพรรคหลังธรรม ต้อง อยู่ในลักษณะของพรรคโดดเดี่ยวท่ามกลางพรรคพันธมิตร 2 พรรค กับอีก 1 กลุ่ม คือ กลุ่ม เกิดไทย โดยเฉพาะกลุ่มเกิดไทย ซึ่งส่งมอบข้อมูลในการอภิปรายไม่ไว้วางใจพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ให้แก่ฝ่ายค้าน อันมีนัยสำคัญถึงการลงมติในญัตติอภิปรายไม่ไว้วางใจ นายสุชาติ ตันเจริญ อดีต รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่พรรคหลังธรรมงดออกเสียง จนกระทั่งนำไปสู่การ ปรับคณะรัฐมนตรีบริหาร 3 และเกี่ยวกระทบบนถึงการลาออกจากรัฐบาลของพรรค

ประชากรไทย ซึ่งนี่เป็นจุดเปลี่ยนภายในรัฐบาลนายบรรหาร ที่ทำให้เกิดพันธมิตรแนบแน่นระหว่างกลุ่มเกิดใหม่ พรรคประชากรไทย พรรคมวลชน หรือแม้แต่พรรคกิจสังคมที่รับเปลี่ยนบทบาทใหม่เป็นฝ่ายค้านเฉพาะกิจแทน แต่ที่สำคัญของสภากาการณ์เช่นนี้คือ มีพลเอกชวลิต ยงใจยุทธหัวหน้าพรรคความหวังใหม่อยู่านเบื้องหลัง

2.4 ปัญหาเนื่องมาจากการต่อต้านรัฐบาลของร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง

ความขัดแย้งอีกกรณีหนึ่ง ระหว่างพรรคร่วมรัฐบาลที่เกิดขึ้นในช่วงท้ายของรัฐบาลนายบรรหารนั้นคือ เมื่อร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมออกมามีประกาศกล่าวหานายบรรหาร นายกรัฐมนตรี ในเรื่องวงเงินที่ได้ใช้จำนวน 750 ล้านบาท กับการทุจริตในการอนุญาตตั้งธนาคารใหม่(อาทิตย์, 16-22 ส.ค.2539, 14) การออกมามีประกาศในลักษณะเช่นนี้เท่ากับว่า ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุงกำลังกล่าวหารัฐบาลของตนเองและทำลายความศรัทธาของรัฐบาลของตนเอง ทำลายความเชื่อถือในการดูแลระบบเศรษฐกิจของรัฐบาลตนเอง แต่อย่างไรก็ตาม ปฏิกริยาของหัวหน้าพรรคร่วมรัฐบาลอื่น ๆ ที่มีต่อกรณีความขัดแย้งระหว่าง ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง กับนายกรัฐมนตรี อาทิเช่น นายมนตรี พงษ์พานิช หัวหน้าพรรคกิจสังคมกลับแสดงออกค่อนข้างชัดเจนถึงการไม่เข้าข้างนายกรัฐมนตรีในภาวะวิกฤติแห่งความเสื่อมศรัทธา หรือแม้แต่พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ที่เคยมีกรณีขัดแย้งกับร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง ก็ได้เปลี่ยนท่าทีเชื่อในคำกล่าวหาของร.ต.อ.เฉลิมเช่นกัน หรือแม้แต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนอื่น ๆ เช่น นายวิเชียร ขาวขำ สส.พรรคกิจสังคม จ.อุตรธานี ก็แสดงปฏิกริยาเคลื่อนไหวสำรายชื่อสส. เพื่อร่วมกันขับนายกรัฐมนตรีออกจากตำแหน่งทันที ร่วมด้วย สส.กลุ่มเกิดใหม่ที่แสดงเจตน์เจานงค์เดียวกัน คือ ต้องการขับนายกรัฐมนตรีออกจากตำแหน่ง

ในทางตรงข้าม บรรดา สส.ของพรรคชาติไทยอีกหลายคน ไม่พอใจต่อการกระทำของ ร.ต.อ.เฉลิมมาก จนถึงกับประกาศให้มีการรับขับไล่ร.ต.อ.เฉลิม ออกจากตำแหน่งรัฐมนตรี

โดยเร็ว แต่พรรคหลังธรรมาได้มีการประชุมกรรมการบริหารพรรคกลับมามีมติในที่ประชุมในเรื่อง ข้อกล่าวหาของร.ต.อ.เฉลิม ที่มีต่อนายกรัฐมนตรีอย่างเห็นพ้องต้องกันว่า ต้องตัดสินใจถอนตัวออกจากการร่วมรัฐบาลทันที แต่ด้วยเหตุผลเบื้องหลังของการถอนตัวของพรรคหลังธรรมา อาจจะมาจากการมีที่บรรดารัฐมนตรีของพรรคหลังธรรมา ต้องการจะให้ร.ต.อ.เฉลิมชี้แจงหลักฐานข้อกล่าวหาดังกล่าว แต่ร.ต.อ.เฉลิมกลับหลีกเลี่ยงเรื่อย ๆ จนกระทั่งมติของคณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามข้อเสนอของกระทรวงการคลัง ให้ตั้งกรรมการสอบข้อเท็จจริง จึงส่งผลให้พรรคหลังธรรมาไม่พอใจและตัดสินใจประกาศถอนตัวจากการร่วมรัฐบาลนั่นเอง

สาเหตุของการที่พรรคหลังธรรมาไม่พอใจ และมีมติถอนตัวออกจากการร่วมรัฐบาล มีเหตุผลมาจากการที่ข้อสรุปของคณะรัฐมนตรีที่ออกมานั้นมีลักษณะเป็นการรักษาหน้าของร.ต.อ.เฉลิม อยู่บ้าง โดยมติของคณะรัฐมนตรีน่าจะมีเบื้องหลัง หรือมีผู้มีอำนาจในรัฐบาลคอยส่งเสริมอยู่ ทำให้พรรคหลังธรรมาไม่พอใจ เพราะเป็นการทำให้เกียรติหรือรักษาหน้าของร.ต.อ.เฉลิมมากเกินไป ทั้งที่พรรคมวลชนเป็นเพียงพรรคเล็ก ๆ ที่มีสส.อยู่เพียง 3 เสียงเท่านั้น อีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้พรรคหลังธรรมาถอนตัวออกจากการร่วมรัฐบาลนั้น ก็น่าจะมาจากการไม่พอใจต่อคำกล่าวหาของร.ต.อ.เฉลิมที่มีต่อนายกรัฐมนตรี แต่ส่งผลกระทบต่อ นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ พี่ชายภริยาของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคหลังธรรมา ที่ถือหุ้นอยู่ในบริษัทที่ผ่านการคัดเลือกจะได้รับใบอนุญาตจัดตั้งธนาคารพาณิชย์แห่งใหม่ ซึ่งคือ กลุ่มบริษัทเอ็ม บี เค หรือบีเพอร์ดีส์ ดีเวลลอปเม้นต์ ด้วย (เนชั่นสุดสัปดาห์, 14 สิงหาคม 2539, 12)

เรื่องการทุจริตตั้งธนาคารใหม่ให้ร.ต.อ.เฉลิมนั้นมากล่าวหานายบรรณพจน์รัฐมนตรี และรัฐบาลของตนเองแล้ว สนวกกับความตกต่ำของนายกรัฐมนตรีในเรื่องความน่าเชื่อถือ ทำให้หลายฝ่ายต่างหมดความศรัทธาต่อตัวนายกรัฐมนตรี ถึงแม้ว่าข้อกล่าวหาของร.ต.อ.เฉลิมจะ เจ็บหายไปในเหมือนไม้เคยก้าวถึงงานเวลาต่อมา แต่ในเบื้องหลังเบื้องลึกก็ยังคงพบ

ปัญหาความขัดแย้งอยู่ระหว่างพรรคการเมือง หากแต่มีเรื่องของผลประโยชน์ที่เข้ามาคล่องบุคคลในรัฐบาลไว้ด้วยกันอยู่ หากที่ต่างต้องยอมรับกันอย่างไม่มีการโต้เถียงเกิดขึ้น

พฤติกรรมและข้อกล่าวหาของ ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง นอกจากเรื่องการทุจริตตั้งธนาคารใหม่แล้ว ท่าทีของร.ต.อ.เฉลิมที่มีต่อนายกรัฐมนตรีในเรื่อง ร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา 211 ในขณะที่ยังมีปรากฏออกมาให้เห็นว่า ร.ต.อ.เฉลิมแสดงที่ทำสนับสนุนคร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช อย่างเต็มที่ให้เรียกร้องต่อนายกรัฐมนตรี พฤติกรรมก้าวร้าวแข็งที่ ร.ต.อ.เฉลิมมีต่อนายกรัฐมนตรี และรัฐบาลนอกจากสมาชิกพรรคชาติไทยไม่พอใจแล้ว แม้แต่พรรคหลังธรรมก็ไม่พอใจ ถึงกับประกาศถอนตัวจากการร่วมรัฐบาล ร.ต.อ.เฉลิมยังไม่หยุดพฤติกรรมของเขาเพียงแค่นั้น แต่กลับมากล่าวหาพรรคหลังธรรมต่อ โดยเปิดประเด็นในเรื่อง ความผูกพันระหว่างบริษัทไทยออยล์ กับพรรคหลังธรรม แต่ดูเหมือนนอกจากพรรคหลังธรรมที่ไม่ปฏิเสธข้อกล่าวหาแล้ว พรรคการเมืองอื่น ๆ ไม่มีใครสนใจต่อคำกล่าวหาของ ร.ต.อ.เฉลิมเท่าใดนัก

ในการบริหารประเทศของรัฐบาลสมัยนายบรรหาร ศิลปอาชา ตลอดช่วงเวลาที่ไม่นานก็ได้รับผลสะท้อนกลับอย่างมาก โดยเฉพาะจากภายในรัฐบาลเองอันเกิดจากความไม่พอใจในเรื่องตัวบุคคล จนนำไปสู่ความขัดแย้งภายในรัฐบาล โดยจะเป็นเรื่องของความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ส่วนตัว ที่สามารถรวมเข้าเป็นเรื่องเดียวกันกับการบริหารประเทศ จนรัฐบาลระส่ำระสาย และเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างพรรคการเมือง เมื่อนายกรัฐมนตรีหนีการอภิปรายไม่ไว้วางใจ ที่พรรคการเมืองฝ่ายค้านยื่นญัตติเสนอขึ้นครั้งแรก

2.5 การอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ

ในการอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจครั้งที่ 1 เป็นการอภิปรายในประเด็นเกี่ยวกับความล้มเหลวในการบริหารประเทศของนายกรัฐมนตรี คือ นายบรรหาร ศิลปอาชา และรัฐมนตรีบางคน เช่น พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร อดีตรองนายกรัฐมนตรี และนายสุชาติ ตันเจริญ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งในการอภิปรายครั้งแรกนี้ได้เกิดเหตุการณ์การหนีการอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจของนายกรัฐมนตรีขึ้นก่อน โดยการชิงปิดการประชุมสภา ต่อมาจึงได้มีการยื่นญัตติขอเปิดประชุมสภาโดยพรรคการเมืองฝ่ายค้านอีกเป็นการอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีอีกเป็นครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นการอภิปรายโดยมุ่งประเด็นไปที่นายกรัฐมนตรีเพียงผู้เดียว และในการอภิปรายครั้งนี้ว่ากันว่า น่าจะมีเบื้องหลังของการเปิดอภิปรายด้วย และเป็นเบื้องหลังที่มาจากพรรคร่วมรัฐบาลด้วยก็มากกว่า สำหรับการเตรียมการเพื่อรับสถานการณ์การอภิปรายไม่ไว้วางใจของนายบรรหารนั้น เขาไม่ได้พึ่งพาทีมงานมากมายนัก ทั้งที่ผู้ช่วยเหลือของเขาไม่ได้มีแค่ภายในพรรคชาติไทยเท่านั้น พรรคความหวังใหม่ พรรคประชากรไทย หรือพรรคมวลชน ต่างก็รวมไปด้วยบุคคลที่มีความสามารถ แต่นายบรรหารหรือนายกรัฐมนตรีไม่มอบหมายให้ใครได้ช่วยเหลือเป็นพิเศษ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกรัฐมนตรี และหัวหน้าพรรคความหวังใหม่ พยายามเสนอความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลาในฐานะพรรคร่วมรัฐบาลเดียวกัน แต่นายบรรหารกลับยืนยันจะสู้คนเดียวซึ่งทำให้ภายในพรรคร่วมรัฐบาล เกิดความไม่มั่นใจต่อศักยภาพของนายกรัฐมนตรีดังเช่นตอนเผชิญหน้าฝ่ายค้านในการชิงปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจครั้งแรก

ในการอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจที่มุ่งประเด็นไปที่นายกรัฐมนตรี ในประเด็นเรื่อง การเป็นคนต่างด้าวของนายบรรหาร นายธานี สักดิเศรษฐ สส.พรรคประชาธิปัตย์ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้แสดงเอกสารประวัติการเดินทางเข้าประเทศไทย

ของบิดาของนายบรรหาร เมื่อปี 2480 เพื่อยืนยันว่า นายบรรหารซึ่งอดีตคือ เด็กชาวจีน ที่เดินทางมากับบิดา เมื่ออายุ 5 ขวบ เป็นคนต่างด้าว นายธานีกล่าวถึงเอกสารดังกล่าวแต่เพียงว่าได้มาจาก "บุคคลผู้หนึ่ง" แต่ไม่ระบุว่า เป็นใคร อย่างไรก็ตามนายบรรหาร ศิลปอาชา ก็สามารถแกะข้อกล่าวหาของเขาได้อย่างมีเหตุผล และพยายามชี้ให้เห็นว่า เอกสารที่นายธานีนำมาแสดง เป็นเอกสารปลอม นอกจากนี้การอธิบายไม่ไว้ว่างใจไม่เพียงมีแต่เรื่อง การเป็นบุคคลต่างด้าวเท่านั้น ปัญหาเศรษฐกิจก็เป็นอีกกรณีที่ฝ่ายค้านนำมาเป็นประเด็นเพื่อล้มล้างรัฐบาลนายบรรหารให้ได้ นายบรรหารได้พยายามอธิบายตอบได้ด้วยตัวเอง โดยที่เขาไม่สามารถฟังพยานายอานวย วีรวรรณ รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในขณะนั้นได้แม้แต่น้อย ในการอธิบายครั้งนี้ นายอานวยได้แสดงท่าทีชัดเจนว่า ความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ของเขา ถูกนำมาใช้เพื่อภาพพจน์ทางการเมืองของเขามากกว่า นายอานวยไม่ได้แสดงความรับผิดชอบในฐานะรัฐบาลแต่อย่างใด ในประเด็นนี้อาจมองได้ว่าเป็นความพยายามจะเอาตัวรอดของนายอานวย ซึ่งอาจจะมีการคาดคะเนกันไว้ล่วงหน้าว่า หลังการอธิบายครั้งนี้ อาจจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอีกครั้งหนึ่งก็เป็นได้

หลังการอธิบายไม่ไว้ว่างใจ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ หัวหน้าพรรคความหวังใหม่ ได้กล่าวสดุดีต่อนายบรรหาร สำหรับการลงมติเพื่อไว้ว่างใจในตัวนายบรรหารไว้ แต่แล้วในที่สุด นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา กลับได้แจ้งมติบางประการของพรรคความหวังใหม่ให้กับนายกรัฐมนตรี ในลักษณะบีบบังคับต่อนายบรรหารเป็นอย่างมาก นั่นคือ มติให้นายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรีประกาศลาออกจากการเป็นนายกรัฐมนตรี และพรรคความหวังใหม่จึงจะยกมือสนับสนุนให้กับนายกรัฐมนตรี โดยนายกรัฐมนตรีต้องยื่นตีประกาศต่อสาธารณชนว่า จะลาออกหลังจากวันลงมติภายใน 3 วัน หรือ 7 วัน ทำให้นายบรรหารต้องทำตาม โดยไม่มีทางเลือกเลยแต่อย่างใด สำหรับช่วงเวลานับแต่วันประกาศจะลาออกจากการเป็นนายกรัฐมนตรีของนายบรรหาร ก็ได้มีการคาดคะเนกันไปต่าง ๆ นานาถึงบุคคลที่จะมีโอกาสดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนต่อไป ซึ่งอาจจะ เป็น พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ, พล.ต.อ.ประมาท อดิเรกสาร

หรือพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งศูนย์รัฐบาลไว้ล่วงหน้า ในขณะที่นาย
 บรรหาร ศิลปอาชา กลับเก็บตัวเงียบ ความกระวนกระวายใจของเหล่าบรรดาพรรคร่วม
 รัฐบาลอื่น ๆ มีมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ หัวหน้าพรรคความหวังใหม่
 ที่คาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนต่อไปแน่นอน ร่วมกับนายเสนาะ
 เทียนทอง เจ้าพ่อกลุ่มวังน้ำเย็น อันเป็นกลุ่มย่อยหนึ่งแห่งพรรคชาติไทย ที่คาดว่า จะได้รับ
 ตำแหน่งว่าการกระทรวงมหาดไทยเช่นกัน ถ้าพลเอกชวลิตได้เป็นนายกรัฐมนตรี ในช่วงเวลา
 นี้ยังมีใครคิดถึงคำว่า "ยุบสภา" จนกระทั่งนายบรรหารได้ประกาศยุบสภา และประกาศให้มีการ
 เลือกตั้งใหม่ในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 นี้เอง ทำให้เหล่าบรรดา ส.ส. พรรคร่วม
 รัฐบาลทั้งหลาย ที่ตั้งหน้าตั้งตาคอยฟังข่าวดีกับการรับเชิญเข้าร่วมรัฐบาลถึงกับสิ้นหวังทันที และ
 เกิดความไม่พอใจนายบรรหารอย่างยิ่ง และนำมาซึ่งการเกิดความแตกแยกอย่างแท้จริงในที่สุด
 โดยเฉพาะบรรดา ส.ส. ที่สังกัดพรรคชาติไทย เช่น กลุ่มของนายเสนาะที่ถึงกับประกาศลา
 ออกจากการสังกัดพรรคชาติไทย และย้ายไปสังกัดพรรคความหวังใหม่ เพื่อรอการเลือกตั้ง
 ทั่วไปในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 ต่อไป.

กล่าวโดยสรุป ปัญหาความแตกแยกของพรรคการเมืองที่เกิดขึ้นในคณะรัฐบาลสมัยของ
 นายบรรหาร ศิลปอาชา อันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นภายในพรรคชาติไทยในการจัดตั้งของกลุ่มย่อย
 ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การแต่งตั้งตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย, ความ
 จัดตั้งเรื่องประธานคณะกรรมการการปกครอง, ปัญหาการปลดปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือ
 ปัญหาความขัดแย้งระหว่างพรรคร่วมรัฐบาลได้แก่ กรณีความไม่พอใจต่อการแต่งตั้งรัฐมนตรีว่า
 การกระทรวงการคลัง, กรณีความขัดแย้งของพรรคหลังธรรมกับพรรคร่วมรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็น
 เป็นความขัดแย้งกับ ร.ต.อ. เฉลิม อยู่บำรุง หรือความขัดแย้งกับ ส.ส. กลุ่ม 16 หรือความ
 ขัดแย้งในเรื่องโครงการต่างๆ, กรณีความไม่พอใจในการปรับคณะรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรี,
 ปัญหาจากการต่อต้านรัฐบาลของ ร.ต.อ. เฉลิม อยู่บำรุง หรือปัญหาที่เกิดจากการอภิปราย
 เพื่อลงมติไว้วางใจนายกรัฐมนตรี ที่แสดงให้เห็นภาพความแตกแยกอย่างชัดเจนของบรรดา

พรรคร่วมรัฐบาล โดยเฉพาะพรรคชาติไทยกับพรรคร่วมรัฐบาลอื่น ๆ และภายในพรรค
ชาติไทยเอง จนนำมาซึ่งการประกาศยุบสภา ปัญหาที่กล่าวมาเหล่านี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็น
ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดจากสส. ของพรรคการเมือง ต่างแสวงหาประโยชน์จากการเข้าร่วม
รัฐบาลและคอยพิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเป็นสำคัญเท่านั้น มีการเรียกร้องตำแหน่งทางการเมือง
โดยเฉพาะตำแหน่งรัฐมนตรีเพื่อเป็นการตอบแทนจากการที่ให้ความสนับสนุนรัฐบาล และ
เมื่อใดที่ไม่ได้ดังต้องการก็จะมีการตีรวนดังเช่นในพรรคชาติไทย จนนำมาซึ่งความขัดแย้ง
บ่อยครั้งและบางครั้งแทบจะเกิดความแตกแยก ความขัดแย้งในด้านอุดมการณ์หรือการเป็นฝัก
เป็นฝ่ายทางความคิดทางการเมือง แทบจะไม่มีปรากฏให้เห็นสำหรับบรรดาพรรคการเมืองที่
ร่วมอยู่ในรัฐบาลชุดนี้ การทะเลาะเบาะแว้งระหว่างสส. ที่ร่วมรัฐบาลเดียวกันเป็นแบบรูป
ของความขัดแย้งในเรื่องส่วนตัวจนกระทั่งกระทบกระเทือนต่อเสถียรภาพของรัฐบาล.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย